

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 12 Sayı: 68 Yıl: 2019
www.sosyalarastirmalar.com
Issn: 1307-9581

Volume: 12 Issue: 68 Year: 2019
www.sosyalarastirmalar.com
Issn: 1307-9581

Doi Number:
<http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3871>

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTELERİNDE MÜZİK EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN GELENEKSEL TÜRK MÜZİĞİ DERSLERİNE YÖNELİK ÖZ-YETERLİK ALGILARININ İNCELENMESİ*

EXAMINATION OF SELF-EFFICACY PERCEPTIONS OF STUDENTS TOWARDS TRADITIONAL TURKISH MUSIC COURSES WHO TAKE MUSIC EDUCATION IN FACULTIES OF FINE ARTS

Cantürk BAYRAKÇI**
Ülkü Sevim ŞEN***

Öz

Bu araştırmanın amacı, Güzel Sanatlar Fakültelerinde müzik eğitimi alan öğrencilerin "Geleneksel Türk Müziği" derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının tespit edilmesidir. Bu derslere yönelik öz-yeterlik algılarının tespitiyle eğitim ve öğretimin niteliğine katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bu araştırma, nitel destekli olup, nicel verilere bağlı betimsel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama (survey) modelinde tasarlanmış ve çalışmada derecelendirilmiş likert ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; GTM dersi alan öğrencilerin bu derslere yönelik öz-yeterlik algı düzeylerinin öğrenim gördükleri üniversitelere göre farklılık gösterdiği, öğrencilerin öz-yeterlik algılarının genel anlamda olumlu yönde olduğu, öğrencilerin genelinin GTHM derslerine yönelik öz yeterlik algılarının GTSM'den daha yüksek olduğu görülmekle birlikte öğrencilerin öz-yeterlik algılarında cinsiyet ve sınıflarına göre anlamlı bir farklılık oluşmadığı bulgularına ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucunda GTM dersi alan öğrencilerin bu derslere yönelik öz-yeterlik algılarının yüksek olduğu, cinsiyet ve sınıf farklılıklarının öğrencilerin öz-yeterlik algı düzeyleri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Fakülteleri, Geleneksel Türk Müziği Dersleri, Öz-yeterlik.

Abstract

The objective of this research is to determine students' self-efficacy perceptions toward "Traditional Turkish Music" courses, who study music at Faculties of Fine Arts. It is aimed to contribute to the quality of education with determination of perceptions toward these courses. This is a qualitative study designed in the correlational survey model of descriptive research methods based on quantitative data, and the questionnaire technique was used. According to the results, considering TTM course hours students receive at the universities they study, it has been found that students taking more TTM courses differed highly and students' self-efficacy perceptions do not vary across gender and classes. It has been resulted that self-efficacy perception levels of the students taking more TTM courses are superior to those taking fewer, self-efficacy, and the gender and class differences do not make significant differences in students' self-efficacy perception levels.

Keywords: Faculties of Fine Arts, Traditional Turkish Music Courses, Self-efficacy.

* Bu çalışma, Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN danışmanlığında, Cantürk BAYRAKÇI tarafından yapılan "Güzel Sanatlar Fakültelerinde Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Geleneksel Türk Müziği Derslerine Yönelik Tutum ve Öz-yeterlik Algılarının İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinin bir bölümünden oluşturulmuştur.

** Arş. Gör., Kafkas Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, canturkbayrakci@hotmail.com

*** Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, usevimsen@atauni.edu.tr

1. Giriş

Eğitim sistemine genel anlamda bakıldığında, hedeflenen en önemli kazanımlardan birisi; bulunduğu alana hâkim nitelikli bireylerin yetiştirilmesidir. Günümüz toplumlarında eğitim sisteminin başarısı, kurumların belirlemiş olduğu şartların sağlanmasına bağlıdır. Bireyden beklenen, problem çözme, akıl yürütme, yaratıcılık gibi üst düzey becerileri, kendisine verilen görevleri tamamlamada kullanabilmesidir. Bireyin kendinden beklenen sorumlulukları yerine getirebilmesi, kendisinde var olan yeteneklerini, bilgisini, gücünü, yeterliklerini en doğru şekilde ortaya çıkarmasına katkı sağlayan kavramlardan birisi de öz-yeterlik kavramıdır.

Sosyal öğrenme kuramının sahibi Bandura öz-yeterlik kavramından ilk kez 1977 yılında bahsetmiştir. İnsanlar kendisinin dışında gerçekleşen olaylar yoluyla değil, kendi davranışlarını düzenleyerek, aktif olarak kendilerini şekillendirmektedirler. Bireyin ulaşmak istediği hedefleri belirlemesinde ve içinde bulunduğu çevreyi kontrol altına almasında öz-yeterlik algısı aracı olmaktadır (Akt., Afacan, 2010, 38). Korkmaz (2009) sosyal öğrenme kuramının temelini oluşturduğunu düşündüğü öz-yeterlik kavramını "bireyin yapması gereken performans ile kendi kapasitesini karşılaştırıp duruma göre harekete geçmesidir. Bireyin karşılaştığı güçlüklerde nasıl başarılı olabileceğine ilişkin kendisi hakkında inancıdır" şeklinde tanımlamıştır.

Bandura (1980)'ya göre öz-yeterlik kavramının etkilendiği dört temel kaynak bulunmaktadır. Öz-yeterlik kavramının etkilendiği dört kaynak;

- ✓ Bireyin doğrudan kendi yaptığı başarılı ya da başarısız etkinlikler sonucunda elde ettiği bilgiler.
- ✓ Dolaylı yaşantılar; bireyin kendine benzer başka kişilerin etkinlikleri, bireyin aynı etkinlikleri kendinin de başarabileceğine ya da başaramayacağına ilişkin yargısını güçlendirir.
- ✓ Sözel ikna; bireyin başarabileceğine ya da başaramayacağına ilişkin teşvikler, nasihatler, öğütler vb. bireyin öz-yeterlilik algısını etkiler.
- ✓ Psikolojik durum; bireyin belli görevi başarma ya da başarısız olma beklentisi öz-yeterlilik algısını etkiler. Algılanan yeterliliği yüksek olan birey, herhangi bir işin üstesinden gelmek için, düşük olan bireye oranla daha çok çaba harcar, daha ısrarlı ve sebatkârdır. Ayrıca algılanan öz-yeterliliği yüksek olan birey, herhangi bir şeyi denemekten, yaşantı geçirmekten düşük olana göre daha az korkar. Algılanan öz-yeterliliği yüksek olan insanlar, çevreyi daha çok kontrol edebileceğinden olayların üstesinden gelebilir, dolayısıyla yeni şeyleri denemekten korkmazlar (Akt., Senemoğlu, 2007, 231) şeklinde sıralamıştır.

Öz-yeterlik bireyin hayatının her alanında başarı durumunu etkileyen bir kavram olduğundan, eğitim ve dolayısı ile müzik eğitimi için de önemli bir kavramdır. Müzik eğitimi verilen kurumlarda bireysel farklılıkların ortaya konması açısından öz-yeterlik algısının belirlenmesinin öğrenci başarısı açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin algı düzeylerini artırıcı yönde iyileştirme önerileri getirilmesi ve öğrencilerin müzik dersine ilişkin başarı oranlarını olumlu yönde arttırılabilmesi öz-yeterlik algı düzeyinin belirlenmesi ve algı düzeylerini olumlu yönde etkileyici öneriler sunulması gerekmektedir.

Alanyazın incelendiğinde öz-yeterlik ile ilgili çok sayıda araştırmanın var olduğu görülmektedir. Araştırmanın temel konusunu oluşturan müzik eğitimine ilişkin öz-yeterlik algıları üzerine çeşitli çalışmalara ulaşılmıştır. Müzik alanındaki derslere yönelik öz-yeterlik ile ilgili; Şen ve Çelenk (2017), Tunç ve Bulut (2016), Milli (2015), Yağcı ve Aksoy (2015), Özmenteş ve Özmenteş (2008), Özevin Tokinan (2008), Ritchie ve Williamon (2007), Anttila (2007), Akbulut (2006), McPherson ve McCormick (2006), Nielsen (2004), McCormick ve McPherson (2003)'ün çalışmalarına ulaşılmıştır. Çalışmalar uygulama, süreç ve incelenen konu bakımından farklılıklar göstermektedirler. Yapılan çalışmalar incelendiğinde ortak sonuç olarak, öğrencilerin müzik dersine yönelik öz-yeterlik algılarının akademik başarı düzeyleri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan alanyazın taraması sonucunda; Güzel Sanatlar fakültelerinin müzik bölümlerinde GTM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının incelendiği bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Bu nedenle GSF'lerde Geleneksel Türk Müziği (GTHM ve GTSM) dersleri gören öğrencilerin bu derslere yönelik öz-yeterlik algılarının belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın problem cümlesi; "Güzel Sanatlar Fakültelerinde müzik eğitimi alan öğrencilerin Geleneksel Türk Müziği (GTHM-GTSM) derslerine yönelik öz-yeterlik algıları ne düzeydedir ve çeşitli değişkenler açısından aralarında anlamlı bir farklılık var mıdır?" şeklinde belirlenmiştir.

Araştırmanın problemi doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Çalışma grubunda yer alan GSF öğrencilerinin, Geleneksel Türk Müziği (GTHM-GTSM) derslerine yönelik öz-yeterlik algıları ne düzeydedir ve dağılımı nasıldır?

2. Çalışma grubunda yer alan GSF öğrencilerinin, Geleneksel Türk Müziği (GTHM-GTSM) derslerine yönelik öz-yeterlik algıları üniversitelere, cinsiyetlerine ve sınıf seviyelerine göre ne düzeydedir ve aralarında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Çalışma grubunda yer alan GSF öğrencilerinin, GTHM ve GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algıları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Çalışma grubunda yer alan GSF öğrencilerinin, GTHM ve GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Güzel Sanatlar Fakültelerinde müzik eğitimi alan öğrencilerin “Geleneksel Türk Müziği” (GTHM-GTSM) derslerine yönelik öz-yeterlik algı düzeylerinin tespit edilmesidir. Bu araştırma, Güzel Sanatlar Fakültelerinde “Geleneksel Türk Müziği” (GTHM ve GTSM) dersleri alan 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin geleneksel Türk müziği derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının tespit edilmesi açısından önem taşımaktadır. Ayrıca bu çalışmada çalışma grubundaki öğrencilerin bu derslere yönelik öz-yeterlik algılarının tespitinin eğitim ve öğretimin niteliğine katkı sağlayabilecek öneriler getirmesi yönüyle de önemlidir.

3. Araştırma Yöntemi ve Modeli

Bu araştırma, betimsel yöntem içerisinde yer alan tarama modelindedir. “Betimsel araştırmalar, eğitim alanında yapılan araştırmalarda en yaygın kullanılan yöntem olduğundan, bu araştırmalar ele alınan konuları olabildiğince dikkatli ve eksiksiz olarak tanımlar” (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008, 21).

Bu araştırma, nitel destekli olup, nicel verilere bağlı betimsel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama (survey) modelinde tasarlanmıştır.

Nicel araştırmalar, kuram ve denenceler ile başlayan, standardize edilmiş veri toplama araçlarını kullanan, genelleme temelini nedensellik ilişkileri ile yordayan nesnel bir yaklaşım olduğundan, veri toplanması sürecinde değişkenler ve bunlar arasındaki ilişkileri merkeze alır (Yıldırım & Şimşek, 2005, 37). Nitel araştırmalar ise sayısal verilere dayandırılmayan araştırmalardır. Önemli olan sayısal veriler elde etmek değil konu ile ilgili kuramlara ulaşmaktır. Bu nedenle nitel araştırmalarda sayısal verilerle değil, gözlem, görüşme ve diğer dokümanlar yardımıyla veriler toplanmakta ve alıntılarla desteklenerek okuyucuya sunulmaktadır.

3.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu; 2017-2018 eğitim-öğretim yılında; Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü, Cumhuriyet Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümünde 3. ve 4. sınıflarda öğrenim görmekte olan toplam 213 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğrencilerin demografik bilgilerine tablolar halinde yer verilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Araştırmanın Gerçekleştirildiği Üniversiteler	f	%
1. Atatürk Üniversitesi *	73	34.3
2. Hacı Bektaş Veli Üniversitesi *	52	24.4
3. Cumhuriyet Üniversitesi	46	21.6
4. Erciyes Üniversitesi	42	19.7
Toplam	213	100.0

*GSF müzik bölümünde ikinci öğretileri olan üniversiteler

Tablo 1’de araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğrencilerin üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde, toplam 4 üniversiteden 213 öğrencinin araştırmaya katıldığı görülmektedir. Araştırmaya en fazla katılım %34.3 oran (73 öğrenci) ile Atatürk Üniversitesi’nden sağlanmıştır. Bunu Hacı Bektaş Veli ve Cumhuriyet Üniversiteleri izlemektedir. Diğer üniversitelere göre en az katılım ise %19.7 oran (42 öğrenci) ile Erciyes Üniversitesi’nden sağlanmıştır. Tabloda 1’de araştırmaya katılan öğrenci sayısı incelendiğinde, dağılımın üniversitelerdeki kontenjanlara göre farklılık gösterdiği görülmektedir.

Tablo 2: Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Dağılımı

Sınıf Düzeyi	f	%
3. Sınıf	99	46.5
4. Sınıf	114	53.5
Toplam	213	100.0

Tablo 2’de araştırmanın gerçekleştirildiği üniversitelerdeki öğrencilerin sınıf düzeyi değişkenine göre dağılımları incelendiğinde, öğrencilerin %46.4 oran (99 öğrenci) ile 3. sınıf ve %53.5 oran (114 öğrenci) ile 4. sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Erkek	110	51.6
Kız	103	48.4
Toplam	213	100.0

Tablo 3’te araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre dağılımları incelendiğinde; toplam 213 kişiden 110 öğrencinin %51.6 oranla erkek, 103 öğrencinin ise %48.4 oranla kız öğrenci olduğu görülmektedir.

3.2. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı içerisinde GSF’lerin müzik bölümlerinde GTM dersleri gören 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin öz-yeterlik algılarının tespit edilmesi amacıyla; Çelenk ve Şen (2016)’in geliştirdikleri “Geleneksel Türk Müziği Derslerine İlişkin Öz-yeterlik Algısı Ölçeği” kullanılmıştır.

3.3. Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında elde edilen verilerin analize hazırlanması aşamasında öncelikle kayıp veriler incelenmiş ve çalışma grubunda herhangi bir kayıp veriye rastlanmamıştır. Veri girişlerindeki doğruluğu test etmek amacıyla her bir değişken için minimum ve maksimum değerler incelenmiş yanlış girilen herhangi bir veri bulunmamıştır. Sonrasında tek boyutlu olan GTM Öz-yeterlik Algısı Ölçeğinin ortalama puanları SPSS 17.0 programı yardımıyla elde edilmiştir. “Analizlerin sağlıklı, güvenilir ve faydalı olabilmesi için sadece kullanılan verinin kaliteli olması yeterli değildir. Uygun bir analiz tekniğinin seçimi de son derece önemlidir” (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroglu & Yıldırım, 2004, 158). Verilerin hangi analizler yoluyla çözümleneceğine karar verebilmek amacıyla GTM Öz-yeterlik Algısı Ölçeği Shapiro-Wilk Normallik testine tabi tutulmuştur. GTM Öz-yeterlik Algısı Ölçeği Shapiro-Wilk Normallik testi Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4: Öz-yeterlik Algısı Ölçeği Shapiro-Wilk Normallik Testi Sonuçları

Öz-yeterlik Algısı Maddeleri	GTHM			GTSM		
	İst.	Sd	p	İst.	Sd	p
GTM’de kuramsal bilgilere dayanan soruları cevaplayabilirim.	.863	213	.000*	.876	213	.000*
GTM derslerinde öğrendiklerimi uygulamaya dökmem.	.869	213	.000*	.868	213	.000*
GTM’de öğrendiklerim kendime olan güvenimi artırdı.	.756	213	.000*	.795	213	.000*
GTM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum.	.777	213	.000*	.772	213	.000*
GTM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	.875	213	.000*	.888	213	.000*
GTM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabiliyorum.	.837	213	.000*	.836	213	.000*
GTM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	.843	213	.000*	.857	213	.000*
GTM’de dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabiliyorum.	.887	213	.000*	.895	213	.000*
GTM’de dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabiliyorum.	.890	213	.000*	.898	213	.000*
GTM ile ilgili yeni bir eser gördüğümde kolayca icra edebilirim.	.885	213	.000*	.893	213	.000*
GTM ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam.	.895	213	.000*	.900	213	.000*
GTM ile ilgili eserleri sesimle seslendirmede sorun yaşamam.	.845	213	.000*	.857	213	.000*
GTM derslerinde arkadaşlarım kadar iyi olmadığımı düşünüyorum.	.810	213	.000*	.846	213	.000*
GTM’ye çok çalışsam bile başarılı olamayacağını inancındayım.	.693	213	.000*	.778	213	.000*

Tablo 4 incelendiğinde yapılan normallik testi sonucunda hem GTHM, hem de GTSM maddelerinin normal dağılım göstermediği ($p=0.000<0.05$) tespit edilmiştir.

Tablo 5: GTM Öz-yeterlik Ölçeği Varyans Eşitliğine Yönelik Levene Testi Sonuçları

GTM Öz-yeterlik Ortalama	Levene İstatistiği	sd1	sd2	p
GTHM Öz-yeterlik Ortalama	1.448	3	209	.230
GTSM Öz-yeterlik Ortalama	1.420	3	209	.238

Tablo 5’de varyansların eşitliğini test etmek amacıyla yapılan Levene Testi sonuçlarına göre varyanslarda fark olmadığı ve eşit olduğu tespit edilmiştir ($p_{GTHM \text{ Öz-yeterlik}}=0.230>0.05$, $p_{GTSM \text{ öz-yeterlik}}=0.238>0.05$).

Tüm bu bilgiler doğrultusunda ölçekte yer alan boyutların normal dağılıma sahip olmadığı veya gözlem sayısının az olduğu durumlarda tek grup puanlarının (GTHM-GTSM Öz-yeterlik)

karşılaştırılmasında *Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi*, iki grubun karşılaştırılmasında *Mann-Whitney U testi* kullanılmıştır. İki'den fazla grubun karşılaştırılmasında ise *Kruskal-Wallis H* yerine *One Way Anova* testi kullanılmış ve farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için ise varyanslar eşit olduğu ve çalışma gruplarındaki birey sayısı birbirine eşit olmadığı için *Bonferroni post-hoc* testi kullanılmıştır.

Burada veriler normal dağılım göstermediği halde iki gruptan fazla grup için *One Way Anova* testi kullanılmasının sebebi, non-parametrik *Kruskal-Wallis H* testinde farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemeye yönelik herhangi bir test seçeneğinin bulunmayışıdır. Testlere ilişkin tablolarda *Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi* için N, Sıra ort., Sıra Top., Z ve p değerleri, *Mann-Whitney U testi* için ise N, Sıra ort., Sıra Top., U ve p değerleri verilirken; *One Way Anova* testi için Kareler Top., sd, Kareler Ort., F ve p değerleri, *Bonferroni post hoc* testi için ise $\bar{x}$, Ortalama Farkı, ss ve p değerleri verilmiştir. Çoklu karşılaştırma testlerinde tabloların altında farklılığın nereden kaynaklandığı ile ilgili bilgilere de ayrıca yer verilmiştir. Ayrıca GTM Öz-yeterlik algısı puanlarının dağılımları için frekans (f) ve yüzde (%) değerleri kullanılmıştır.

Araştırmada GTHM ve GTSM derslerine ait öz-yeterlik puanları arasındaki ilişkiye ve bu puanların üniversite, cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre ilişkisine yönelik olarak ise *Pearson Korelasyon Testi* kullanılmıştır. Bu teste ilişkin tablolarda ise N, r ve p değerlerine yer verilmiştir. Araştırmada yer alan analizler için SPSS 17.0 istatistik programı kullanılmış ve analizlerden elde edilen sonuçlar farklılıklara yönelik olarak 0.05 anlamlılık düzeyinde, ilişkilere yönelik olarak ise 0.01 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçeklerin puanlaması 5'li likert şeklinde Tablo 6'da verilmiş olup, ağırlıklı aritmetik ortalamaların değerlendirilme aralığı ise Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 6: Beşli Likert Puanlama Tablosu

Seçenekler	Olumlu İfade Puanı	Olumsuz İfade Puanı
Kesinlikle Katılıyorum	5	1
Katılıyorum	4	2
Kararsızım	3	3
Katılmıyorum	2	4
Kesinlikle Katılmıyorum	1	5

Tablo 7: Ağırlıklı Aritmetik Ortalamaların Değerlendirme Aralığı

Olumlu İfadelerde Belirlenen Düzeyler	Olumsuz İfadelerde Belirlenen Düzeyler
1-1.79 Kesinlikle Katılmıyorum	1-1.79 Kesinlikle Katılıyorum
1.80-2.59 Katılmıyorum	1.80-2.59 Katılıyorum
2.60-3.39 Kararsızım	2.60-3.39 Kararsızım
3.40-4.19 Katılıyorum	3.40-4.19 Katılmıyorum
4.20-5.00 Kesinlikle Katılıyorum	4.20-5.00 Kesinlikle Katılmıyorum

Ölçeklerin değerlendirilmesinde Tablo 6 ve 7'deki puanlamalar dikkate alınarak hesaplanıp yorumlanmıştır.

3.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin GTM (GTHM-GTSM) dersine yönelik öz-yeterlik düzeylerinin belirlenmesi için daha önce geçerlik ve güvenirlilik çalışması yapılmış olan "Öz-yeterlik Algısı" ölçeğinin kullanılması kararlaştırılmıştır.

Çelenk ve Şen (2016) tarafından geliştirilen Geleneksel Türk Müziği derslerine ilişkin Öz-yeterlik Algısı Ölçeği'nin; yapılan "Keiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testleri sonucunda verilerin faktörleştirilebilir olduğu ve faktör analizine uygun olduğu belirlenmiştir. Faktör analizi sonucunda ölçeğin tek faktörlü olduğu ve yapı geçerliğini sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Beşli likert tipinde hazırlanan ve 4 üniversiteden toplam 97 öğretmen adayına uygulanan ölçeğin Cronbach's Alpha güvenirlilik testi yapıp, ölçeğin toplam güvenirlilik katsayısı (Cronbach's Alpha) 0.842 olarak bulunmuştur."

Araştırmada kullanılan "Öz-yeterlik" ölçeğinin geçerlik ve güvenirliliğini test etmek üzere "Tekrar test yöntemi" ile araştırmacılar tarafından yeniden geçerlik ve güvenirlilik çalışması yapılmıştır.

Alpha katsayısı değerlendirme ölçütü şu şekilde belirtilmiştir;

0.00 < α < 0.40 ise ölçek güvenilir değildir.

0.40 < α < 0.60 ise ölçek düşük güvenirliliktir.

0.60 < α < 0.80 ise oldukça güvenilirdir.

0.80 < α < 1.00 ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir (Özdamar, 1999, 522).

Tablo 8'de Öz-yeterlik Algısı ölçeği için Cronbach's Alpha güvenirlilik testi istatistikleri görülmektedir.

Tablo 8: Öz-yeterlik Algısı Ölçeği Cronbach's Alpha Güvenirlik Testi Sonuçları

Öz-yeterlik Algısı Maddeleri	GTHM	GTSM
	Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha
GTM'de kuramsal bilgilere dayanan soruları cevaplayabilirim.	.904	.905
GTM derslerinde öğrendiklerimi uygulamaya dökmem.	.906	.908
GTM'de öğrendiklerim kendime olan güvenimi artırdı.	.903	.904
GTM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum.	.902	.903
GTM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	.902	.904
GTM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabilirim.	.903	.905
GTM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabilirim.	.902	.903
GTM'de dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabilirim.	.902	.902
GTM'de dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabilirim.	.901	.902
GTM ile ilgili yeni bir eser gördüğümde kolayca icra edebilirim.	.902	.903
GTM ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam.	.904	.906
GTM ile ilgili eserleri sesimle seslendirmede sorun yaşamam.	.904	.904
GTM derslerinde arkadaşlarım kadar iyi olmadığını düşünüyorum.	.906	.908
GTM'ye çok çalışsam bile başarılı olamayacağımı inancındayım.	.906	.907
Toplam Cronbach's Alpha		.907

Tablo 8'de (Öz-yeterlik) verilen madde güvenirlik katsayıları ve madde toplam güvenirlik katsayıları incelendiğinde güvenirliliği önemli derecede azaltan bir maddeye rastlanmamıştır. Sonuç olarak öz-yeterlik algısı ölçeğinin bütününe ilişkin güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alpha) 0.907 olarak elde edilmiştir. Öz-yeterlik Algısı ölçeği yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir.

4. Bulgular ve Yorum

Araştırmanın problem ve alt problemlerine yönelik istatistiksel veriler tablolar halinde gösterilerek yorumlanmıştır.

4.1. Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular

Çalışma grubunda yer alan GSF öğrencilerinin, GTM derslerine yönelik genel öz-yeterlik puan ortalamalarına ilişkin verilere Tablo 9'da yer verilmiştir.

Tablo 9: Öğrencilerin GTM Derslerine Yönelik Genel Öz-yeterlik Puan Ortalamaları

GTM Öz-yeterlik Ortalama Puan	N	Minimum	Maksimum	$\bar{x}$
THM Öz-yeterlik Ortalama	213	1.429	5.000	3.78102
TSM Öz-yeterlik Ortalama	213	1.929	5.000	3.70691

Tablo 9 incelendiğinde, THM ve TSM öz-yeterlik ortalama puanlarına göre öğrencilerin genel olarak GTM derslerine karşı öz-yeterliklerinin yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 10: Öğrencilerin GTHM Derslerine Yönelik Öz-yeterlik Algıları

GTHM Öz-yeterlik Maddeleri	Hiçbir Zaman		Nadiren		Kararsızım		Genellikle		Her Zaman		Toplam		$\bar{x}$
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1	3	1.4	32	15.0	43	20.2	103	48.4	32	15.0	213	100	3.60563
2	13	6.1	30	14.1	39	18.3	67	31.5	64	30.0	213	100	3.65258
3	6	2.8	9	4.2	24	11.3	68	31.9	106	49.8	213	100	4.21596
4	6	2.8	14	6.5	18	8.5	86	40.4	89	41.8	213	100	4.11737
5	12	5.6	21	9.9	49	23.0	74	34.7	57	26.8	213	100	3.67136
6	4	1.9	21	9.9	29	13.6	98	46.0	61	28.6	213	100	3.89671
7	8	3.8	19	8.8	34	16.0	85	39.9	67	31.5	213	100	3.86385
8	7	3.2	34	16.0	46	21.6	83	39.0	43	20.2	213	100	3.56808
9	12	5.6	32	15.0	47	22.1	77	36.2	45	21.1	213	100	3.52113
10	10	4.7	25	11.7	51	23.9	83	39.0	44	20.7	213	100	3.59155
11	11	5.1	31	14.6	53	24.9	72	33.8	46	21.6	213	100	3.52113
12	15	7.0	16	7.5	39	18.3	75	35.3	68	31.9	213	100	3.77465
13	14	6.5	21	9.9	43	20.2	37	17.4	98	46.0	213	100	3.86385
14	19	8.9	20	9.4	19	8.9	24	11.3	131	61.5	213	100	4.07042

Tablo 10 incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğunun, öz-yeterlik algısı ölçeğindeki olumlu maddelerden "GTHM ile ilgili öğrendiklerim kendime olan güvenimi artırdı" (*madde 3*), "GTHM ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum" (*madde 4*), "GTHM ile ilgili verilen eserlerin solfejini yapabilirim" (*madde 6*), "GTHM ile ilgili dinlediğim eserlerin usullerini vurabilirim" (*madde 7*) ve "GTHM

ile ilgili verilen eserleri sesim ile seslendirmede sorun yaşamam" (*madde 12*) maddeleri ile ilgili öz-yeterlik algılarının yüksek olduğu; yine olumlu maddelerden "GTHM ile ilgili kuramsal soruları cevaplayabilirim" (*madde 1*), "GTHM ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum" (*madde 5*), "GTHM ile ilgili dinlediğim eserlerin makamlarını anlayabilirim" (*madde 8*), "GTHM ile ilgili dinlediğim eserlerin seyirlerini yapabilirim" (*madde 9*), "GTHM ile ilgili verilen yeni bir eseri icra edebilirim" (*madde 10*) ve "GTHM ile ilgili verilen eserleri çalgı ile seslendirmede sorun yaşamam" (*madde 11*) maddeleri ile ilgili öz-yeterlik algılarının ise orta ve ortanın altında bir düzeyde olduğu söylenebilir. Öz-yeterlik algısı ölçeğindeki olumsuz maddelere bakıldığında ise öğrencilerin, "GTHM ile ilgili öğrendiklerimi uygulamaya dökmem" (*madde 2*), "GTHM ile ilgili konularda arkadaşlarım kadar iyi olmadığımı düşünüyorum" (*madde 13*) ve "GTHM ile ilgili derslere çalışsam bile başarılı olamayacağım inancındayım" (*madde 14*) maddelerine karşı olumsuz bir yaklaşım sergiledikleri ve öz-yeterlik algılarının düşük olduğu söylenebilir.

Tablo 11. Öğrencilerin GTSM Derslerine Yönelik Öz-yeterlik Algıları

GTSM Öz-yeterlik Maddeleri	Hiçbir Zaman		Nadiren		Kararsızım		Genellikle		Her Zaman		Toplam		x̄
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
1	3	1.4	41	19.2	47	22.1	93	43.7	29	13.6	213	100	3.48826
2	20	9.3	27	12.7	37	17.4	73	34.3	56	26.3	213	100	3.55399
3	3	1.4	17	7.9	24	11.3	76	35.7	93	43.7	213	100	4.12207
4	3	1.4	18	8.5	22	10.3	66	31.0	104	48.8	213	100	4.17371
5	10	4.7	28	13.1	50	23.5	76	35.7	49	23.0	213	100	3.59155
6	3	1.4	21	9.9	29	13.6	98	46.0	62	29.1	213	100	3.91549
7	4	1.9	22	10.3	39	18.3	83	39.0	65	30.5	213	100	3.85915
8	8	3.8	43	20.2	49	23.0	67	31.5	46	21.5	213	100	3.46948
9	13	6.0	36	16.9	54	25.4	60	28.2	50	23.5	213	100	3.46009
10	5	2.3	27	12.7	60	28.2	77	36.2	44	20.6	213	100	3.60094
11	10	4.7	38	17.8	54	25.4	66	31.0	45	21.1	213	100	3.46009
12	11	5.2	22	10.3	40	18.8	72	33.8	68	31.9	213	100	3.76995
13	25	11.7	21	9.9	42	19.7	49	23.0	76	35.7	213	100	3.61033
14	21	9.9	28	13.1	24	11.3	35	16.4	105	49.3	213	100	3.82160

Tablo 11 incelendiğinde, öğrencilerin büyük çoğunluğunun, öz-yeterlik algısı ölçeğindeki olumlu maddelerden "GTSM ile ilgili öğrendiklerim kendime olan güvenimi artırdı" (*madde 3*), GTSM ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum" (*madde 4*), "GTSM ile ilgili verilen eserlerin solfejini yapabilirim" (*madde 6*), "GTSM ile ilgili dinlediğim eserlerin usullerini vurabilirim" (*madde 7*) ve "GTSM ile ilgili verilen eserleri sesim ile seslendirmede sorun yaşamam" (*madde 12*) maddeleri ile ilgili öz-yeterlik algılarının yüksek olduğu; yine olumlu maddelerden "GTSM ile ilgili kuramsal soruları cevaplayabilirim" (*madde 1*), "GTSM ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum" (*madde 5*), "GTSM ile ilgili dinlediğim eserlerin makamlarını anlayabilirim" (*madde 8*), "GTSM ile ilgili dinlediğim eserlerin seyirlerini yapabilirim" (*madde 9*), "GTSM ile ilgili verilen yeni bir eseri icra edebilirim" (*madde 10*) ve "GTSM ile ilgili verilen eserleri çalgı ile seslendirmede sorun yaşamam" (*madde 11*) maddeleri ile ilgili öz-yeterlik algılarının ise orta ve ortanın altında bir düzeyde olduğu söylenebilir. Öz-yeterlik algısı ölçeğindeki olumsuz maddelere bakıldığında ise öğrencilerin, "GTSM ile ilgili öğrendiklerimi uygulamaya dökmem" (*madde 2*), "GTSM ile ilgili konularda arkadaşlarım kadar iyi olmadığımı düşünüyorum" (*madde 13*) ve "GTSM ile ilgili derslere çalışsam bile başarılı olamayacağım inancındayım" (*madde 14*) maddelerine karşı olumsuz bir yaklaşım sergiledikleri ve öz-yeterlik algılarının düşük olduğu söylenebilir.

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin GTHM ve GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarına birlikte bakıldığında, öz-yeterlik algılarının paralellik gösterdiği, öğrencilerin olumlu maddelere karşı öz-yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu; olumsuz maddelere karşı öz-yeterlik algılarının ise genelde düşük düzeyde olduğu görülmektedir.

4.2. Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgular

Çalışma grubunda yer alan GSF öğrencilerinin GTM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının üniversite, cinsiyet, sınıf değişkenlerine göre düzeyleri ve aralarındaki anlam farklılıkları incelenmiştir.

Tablo 12: Üniversitelere Göre GTHM-GTSM Derslerine Yönelik Öz-yeterlik Algıları

Üniversite	N	%	GTHM Öz-yeterlik Ortalama	GTSM Öz-yeterlik Ortalama
Atatürk Ün.	73	34.3	4.025	3.901
Hacı Bektaş Veli Ün.	52	24.4	3.500	3.530
Cumhuriyet Ün.	46	21.6	3.711	3.641
Erciyes Ün.	42	19.7	3.781	3.660
Toplam	213	100.0		

Tablo 12’de, GTHM ve GTSM Öz-yeterlik Algısı Ölçeği maddelerinin ortalama puanları incelendiğinde. Atatürk Üniversitesi’nin GTHM Öz-yeterlik Algısı Ortalama puanının 4.025 ve GTSM Öz-yeterlik Algısı Ortalama puanının 3.901 olduğu; Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’nin GTHM Öz-yeterlik Algısı Ortalama puanının 3.500 ve GTSM Öz-yeterlik Algısı Ortalama puanının 3.530 olduğu; Cumhuriyet Üniversitesi’nin GTHM Öz-yeterlik Algısı Ortalama puanının 3.711 ve GTSM Öz-yeterlik Algısı Ortalama puanının 3.641 olduğu ve Erciyes Üniversitesi’nin GTHM Öz-yeterlik Algısı Ortalama puanının 3.781 ve GTSM Öz-yeterlik Algısı Ortalama puanının 3.660 olduğu görülmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda, üniversitelerin genelinde GTHM ve GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu, ancak sıralama yapıldığında GTHM ve GTSM derslerine yönelik en yüksek öz-yeterlik algısının Atatürk Üniversitesi’nde olduğu (GTHM=4.025 ve GTSM=3.901), bunu Erciyes Üniversitesi’nin izlediği (GTHM=3.781 ve GTSM=3.660), daha sonra Cumhuriyet Üniversitesi’nin geldiği (GTHM=3.711 ve GTSM=3.641), en düşük öz-yeterlik algısı puanının ise Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’ne ait olduğu (GTHM=3.500 ve GTSM=3.530), ayrıca GTHM dersine yönelik öz-yeterlik algılarının GTSM’ye yönelik öz-yeterlik algılarından daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 13: Üniversitelere Göre GTHM Derslerine Yönelik Öz-yeterlik Algısı Farklılıkları

GTHM Öz-yeterlik Algısı Maddeleri	Varyans (Üniversite)	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
GTHM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabilirim.	Gruplar arası	13.151	3	4.384	4.987	.002*
	Gruplar içi	183.722	209	.879		
	Toplam	196.873	212			
GTHM derslerinde öğrendiklerimi uygulamaya dökmem.	Gruplar arası	7.447	3	2.482	1.691	.170
	Gruplar içi	306.844	209	1.468		
	Toplam	314.291	212			
GTHM derslerinde öğrendiklerimin kendime olan güvenimi artırdığına inanıyorum.	Gruplar arası	17.789	3	5.930	6.445	.000*
	Gruplar içi	192.277	209	.920		
	Toplam	210.066	212			
GTHM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum.	Gruplar arası	14.224	3	4.741	4.958	.002*
	Gruplar içi	199.842	209	.956		
	Toplam	214.066	212			
GTHM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	Gruplar arası	23.912	3	7.971	6.635	.000*
	Gruplar içi	251.083	209	1.201		
	Toplam	274.995	212			
GTHM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabilirim.	Gruplar arası	2.840	3	.947	.966	.410
	Gruplar içi	204.887	209	.980		
	Toplam	207.728	212			
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabilirim.	Gruplar arası	32.324	3	10.775	10.586	.000*
	Gruplar içi	212.727	209	1.018		
	Toplam	245.052	212			
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabilirim.	Gruplar arası	22.964	3	7.655	7.101	.000*
	Gruplar içi	225.299	209	1.078		
	Toplam	248.263	212			
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabilirim.	Gruplar arası	18.780	3	6.260	5.025	.002*
	Gruplar içi	260.375	209	1.246		
	Toplam	279.155	212			
GTHM ile ilgili yeni bir eser gördüğümde kolayca icra edebilirim.	Gruplar arası	22.419	3	7.473	6.879	.000*
	Gruplar içi	227.046	209	1.086		
	Toplam	249.465	212			
GTHM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam.	Gruplar arası	5.304	3	1.768	1.380	.250
	Gruplar içi	267.851	209	1.282		
	Toplam	273.155	212			
GTHM dersleri ile ilgili eserleri sesimle seslendirmede sorun yaşamam.	Gruplar arası	1.598	3	.533	.379	.768
	Gruplar içi	293.585	209	1.405		
	Toplam	295.183	212			
GTHM derslerinde arkadaşlarım kadar iyi olmadığımı düşünüyorum.	Gruplar arası	3.322	3	1.107	.673	.569
	Gruplar içi	343.730	209	1.645		
	Toplam	347.052	212			
GTHM derslerine çok çalışsam bile başarılı olamayacağımı inancındayım.	Gruplar arası	2.025	3	.675	.355	.786
	Gruplar içi	397.919	209	1.904		
	Toplam	399.944	212			

Tablo 13 incelendiğinde, farklı üniversitelerden öğrencilerin GTHM derslerine yönelik öz-yeterlik algısı puanları arasındaki farkı belirlemek için öz-yeterlik algısı maddeleri bazında yapılan varyans analizi sonucunda farklı üniversitelerden öğrencilerin GTHM derslerine yönelik öz-yeterlik algısı puanları ortalamaları arasında **madde 1** ($F_{0.05=3-209}=4.987$, $p=0.002<0.05$), **madde 3** ($F_{0.05=3-209}=6.445$, $p=0.000<0.05$), **madde 4** ($F_{0.05=3-209}=4.958$, $p=0.002<0.05$), **madde 5** ($F_{0.05=3-209}=6.635$, $p=0.000<0.05$), **madde 7** ($F_{0.05=3-209}=10.586$, $p=0.000<0.05$), **madde 8** ($F_{0.05=3-209}=7.101$, $p=0.000<0.05$), **madde 9** ($F_{0.05=3-209}=5.025$, $p=0.002<0.05$) ve **madde 10** ($F_{0.05=3-209}=6.879$, $p=0.000<0.05$) maddelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılığın hangi üniversiteler arasında olduğunu bir başka deyişle farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda farklılık gösteren maddeler Tablo 14’de gösterilmiştir.

Tablo 14: Üniversitelere Göre GTHM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Farklılıkları Bonferroni Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

GTHM Madde	Üniversite (a)	$\bar{x}$	Üniversite (b)	$\bar{x}$	Ortalama Farkı (a-b)	ss	p
GTHM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabildim.	Atatürk Üniversitesi	3.90411	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.28846	.615648*	.170137	.002*
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.65217	.251936	.176498	.930
			Erciyes Üniversitesi	3.42857	.475538	.181581	.057
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.28846	Atatürk Üniversitesi	3.90411	-.615648*	.170137	.002*
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.65217	-.363712	.189776	.340
			Erciyes Üniversitesi	3.42857	-.140110	.194512	1.000
	Cumhuriyet Üniversitesi	3.65217	Atatürk Üniversitesi	3.90411	-.251936	.176498	.930
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.28846	.363712	.189776	.340
			Erciyes Üniversitesi	3.42857	.223602	.200099	1.000
	Erciyes Üniversitesi	3.42857	Atatürk Üniversitesi	3.90411	-.475538	.181581	.057
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.28846	.140110	.194512	1.000
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.65217	-.223602	.200099	1.000
GTHM derslerinde öğrendiklerimin kendime olan güvenimi artırdığına inanıyorum.	Atatürk Üniversitesi	4.41096	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.71154	.699420*	.174053	.000*
			Cumhuriyet Üniversitesi	4.39130	.019655	.180561	1.000
			Erciyes Üniversitesi	4.30952	.101435	.185761	1.000
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.71154	Atatürk Üniversitesi	4.41096	-.699420*	.174053	.000*
			Cumhuriyet Üniversitesi	4.39130	-.679766*	.194144	.003*
			Erciyes Üniversitesi	4.30952	-.597985*	.198989	.018*
	Cumhuriyet Üniversitesi	4.39130	Atatürk Üniversitesi	4.41096	-.019655	.180561	1.000
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.71154	.679766*	.194144	.003*
			Erciyes Üniversitesi	4.30952	.081781	.204705	1.000
	Erciyes Üniversitesi	4.30952	Atatürk Üniversitesi	4.41096	-.101435	.185761	1.000
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.71154	.597985*	.198989	.018*
			Cumhuriyet Üniversitesi	4.39130	-.081781	.204705	1.000
GTHM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum.	Atatürk Üniversitesi	4.36986	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.69231	.677555*	.177444	.001*
			Cumhuriyet Üniversitesi	4.17391	.195950	.184079	1.000
			Erciyes Üniversitesi	4.14286	.227006	.189380	1.000
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.69231	Atatürk Üniversitesi	4.36986	-.677555*	.177444	.001*
			Cumhuriyet Üniversitesi	4.17391	-.481605	.197926	.095
			Erciyes Üniversitesi	4.14286	-.450549	.202865	.165
	Cumhuriyet Üniversitesi	4.17391	Atatürk Üniversitesi	4.36986	-.195950	.184079	1.000
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.69231	.481605	.197926	.095
			Erciyes Üniversitesi	4.14286	.031056	.208693	1.000
	Erciyes Üniversitesi	4.14286	Atatürk Üniversitesi	4.36986	-.227006	.189380	1.000
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.69231	.450549	.202865	.165
			Cumhuriyet Üniversitesi	4.17391	-.031056	.208693	1.000
GTHM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	Atatürk Üniversitesi	4.12329	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.34615	.777134*	.198897	.001*
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.56522	.558070*	.206333	.044*
			Erciyes Üniversitesi	3.40476	.718526*	.212275	.005*
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.34615	Atatürk Üniversitesi	4.12329	-.777134*	.198897	.001*
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.56522	-.219064	.221854	1.000
			Erciyes Üniversitesi	3.40476	-.058608	.227391	1.000
	Cumhuriyet Üniversitesi	3.56522	Atatürk Üniversitesi	4.12329	-.558070*	.206333	.044*
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.34615	.219064	.221854	1.000
			Erciyes Üniversitesi	3.40476	.160455	.233923	1.000
	Erciyes Üniversitesi	3.40476	Atatürk Üniversitesi	4.12329	-.718526*	.212275	.005*
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.34615	.058608	.227391	1.000
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.56522	-.160455	.233923	1.000
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabildim.	Atatürk Üniversitesi	4.24658	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.23077	1.015806*	.183076	.000*
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.84783	.398749	.189920	.222
			Erciyes Üniversitesi	4.00000	.246575	.195389	1.000
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.23077	Atatürk Üniversitesi	4.24658	-1.015806*	.183076	.000*
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.84783	-.617057*	.204207	.017*
			Erciyes Üniversitesi	4.00000	-.769231*	.209303	.002*

GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabiliyorum.	Cumhuriyet Üniversitesi	3.84783	Atatürk Üniversitesi	4.24658	-.398749	.189920	.222	
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.23077	.617057*	.204207	.017*	
	Erciyes Üniversitesi	4.00000	Erciyes Üniversitesi	4.00000	-.152174	.215316	1.000	
			Atatürk Üniversitesi	4.24658	-.246575	.195389	1.000	
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.23077	.769231*	.209303	.002*	
	GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabiliyorum.	Atatürk Üniversitesi	3.94521	Cumhuriyet Üniversitesi	3.84783	.152174	.215316	1.000
				Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.19231	.752898*	.188407	.001*
		Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.19231	Cumhuriyet Üniversitesi	3.26087	.684336*	.195452	.003*
				Erciyes Üniversitesi	3.71429	.230920	.201080	1.000
				Atatürk Üniversitesi	3.94521	-.752898*	.188407	.001*
Cumhuriyet Üniversitesi		3.26087	Cumhuriyet Üniversitesi	3.26087	-.068562	.210154	1.000	
			Erciyes Üniversitesi	3.71429	-.521978	.215399	.097	
			Atatürk Üniversitesi	3.94521	-.684336*	.195452	.003*	
Erciyes Üniversitesi		3.71429	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.19231	.068562	.210154	1.000	
			Erciyes Üniversitesi	3.71429	-.453416	.221587	.252	
	Atatürk Üniversitesi		3.94521	-.230920	.201080	1.000		
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi		3.19231	.521978	.215399	.097		
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabiliyorum.	Atatürk Üniversitesi	3.89041	Cumhuriyet Üniversitesi	3.26087	.453416	.221587	.252	
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.13462	.755796*	.202543	.001*	
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.13462	Cumhuriyet Üniversitesi	3.36957	.520846	.210116	.084	
			Erciyes Üniversitesi	3.52381	.366601	.216167	.548	
			Atatürk Üniversitesi	3.89041	-.755796*	.202543	.001*	
	Cumhuriyet Üniversitesi	3.36957	Cumhuriyet Üniversitesi	3.36957	-.234950	.225922	1.000	
			Erciyes Üniversitesi	3.52381	-.389194	.231560	.566	
			Atatürk Üniversitesi	3.89041	-.520846	.210116	.084	
	Erciyes Üniversitesi	3.52381	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.13462	.234950	.225922	1.000	
			Erciyes Üniversitesi	3.52381	-.154244	.238212	1.000	
Atatürk Üniversitesi			3.89041	-.366601	.216167	.548		
Hacı Bektaş Veli Üniversitesi			3.13462	.389194	.231560	.566		
GTHM ile ilgili yeni bir eser gördüğümde kolayca icra edebilirim.	Atatürk Üniversitesi	3.93151	Cumhuriyet Üniversitesi	3.36957	.154244	.238212	1.000	
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.28846	.643045*	.189137	.005*	
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.28846	Cumhuriyet Üniversitesi	3.19565	.735855*	.196208	.001*	
			Erciyes Üniversitesi	3.80952	.121983	.201858	1.000	
			Atatürk Üniversitesi	3.93151	-.643045*	.189137	.005*	
	Cumhuriyet Üniversitesi	3.19565	Cumhuriyet Üniversitesi	3.19565	.092809	.210968	1.000	
			Erciyes Üniversitesi	3.80952	-.521062	.216233	.101	
			Atatürk Üniversitesi	3.93151	-.735855*	.196208	.001*	
	Erciyes Üniversitesi	3.80952	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.28846	-.092809	.210968	1.000	
			Erciyes Üniversitesi	3.80952	-.613872*	.222444	.038*	
Atatürk Üniversitesi			3.93151	-.121983	.201858	1.000		
Hacı Bektaş Veli Üniversitesi			3.28846	.521062	.216233	.101		
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.19565	.613872*	.222444	.038*	

Tablo 14 incelendiğinde, yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda farklılığın, öz-yeterlik algısı maddelerinden “GTHM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabiliyorum” (madde 1) maddesinde Atatürk Üniversitesi ($\bar{x}$ =3.90411) ile Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’nden ($\bar{x}$ =3.28846) (Ortalama Farkı=0.615648, p =0.002<0.05); “GTHM derslerinde öğrendiklerimin kendime olan güvenimi artırdığına inanıyorum” (madde 3) maddesinde Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ($\bar{x}$ =3.71154) ile Atatürk Üniversitesi ($\bar{x}$ =4.41096) (OF=0.699420, p =0.000<0.05), Cumhuriyet Üniversitesi ($\bar{x}$ =4.39130) (OF=0.679766, p =0.003<0.05) ve Erciyes Üniversitesi’nden ($\bar{x}$ =4.30952) (OF=0.597985, p =0.018<0.05); “GTHM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum” (madde 4) maddesinde Atatürk Üniversitesi ($\bar{x}$ =4.36986) ile Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’nden ($\bar{x}$ =3.69231) (OF=0.677555, p =0.001<0.05); “GTHM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum” (madde 5) maddesinde Atatürk Üniversitesi ($\bar{x}$ =4.12329) ile Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ($\bar{x}$ =3.34615) (OF=0.777134, p =0.001<0.05). Cumhuriyet Üniversitesi ($\bar{x}$ =3.56522) (OF=0.558070, p =0.044<0.05) ve Erciyes Üniversitesi’nden ($\bar{x}$ =3.40476) (OF=0.718526, p =0.005<0.05); “GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabilirim” (madde 7) maddesinde Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ($\bar{x}$ =3.23077) ile Atatürk Üniversitesi ($\bar{x}$ =4.24658) (OF=1.015806, p =0.000<0.05), Cumhuriyet Üniversitesi ($\bar{x}$ =3.84783) (OF=0.617057, p =0.017<0.05) ve Erciyes Üniversitesi’nden ($\bar{x}$ =4.00000) (OF=0.769231, p =0.002<0.05); “GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabiliyorum” (madde 8) maddesinde Atatürk Üniversitesi ($\bar{x}$ =3.94521) ile Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ($\bar{x}$ =3.19231) (OF=0.752898, p =0.001<0.05) ve Cumhuriyet Üniversitesi’nden ($\bar{x}$ =3.26087) (OF=0.684336, p =0.003<0.05); “GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabiliyorum” (madde 9) maddesinde Atatürk Üniversitesi ($\bar{x}$ =3.89041) ile Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’nden ($\bar{x}$ =3.13462) (OF=0.755796, p =0.001<0.05) ve “GTHM ile ilgili yeni bir eser gördüğümde kolayca icra edebilirim” (madde 10) maddesinde Atatürk Üniversitesi ($\bar{x}$ =3.93151) ile Hacı

Bektaş Veli Üniversitesi ($\bar{x}=3.28846$) ($OF=0.643045$, $p=0.005<0.05$) ve Cumhuriyet Üniversitesi'nden ($\bar{x}=3.19565$) ($OF=0.735855$, $p=0.001<0.05$), ayrıca ve Erciyes Üniversitesi ($\bar{x}=3.80952$) ile Cumhuriyet Üniversitesi'nden ($\bar{x}=3.19565$) ($OF=0.613872$, $p=0.038<0.05$) kaynaklandığı bulunmuştur.

Bu sonuçlara göre farklılık gösteren tüm maddelerde (*madde 1, madde 3, madde 4, madde 5, madde 7 ve madde 8, madde 9 ve madde 10*) Atatürk Üniversitesi'nin en yüksek öz-yeterlik algısına sahip olduğu; Cumhuriyet Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi'nin Atatürk Üniversitesi'ne yakın bir öz-yeterlik algısına sahip olduğu; Hacı Bektaş Veli Üniversite'sinin farklılık gösteren tüm maddelerde en düşük öz-yeterlik algısı puanı ile başlıca farkı yaratan üniversite olduğu ve diğer maddelerde üniversiteler arasında farklılık olmadığı söylenebilir.

Tablo 15: Üniversitelere Göre GTSM Derslerine Yönelik Öz-yeterlik Algısı Farklılıkları

GTSM Öz-yeterlik Algısı Maddeleri	Varyans (Üniversite)	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
GTSM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabilirim.	Gruplar arası	2.710	3	.903	.905	.439
	Gruplar içi	208.511	209	.998		
	Toplam	211.221	212			
GTSM derslerinde öğrendiklerimi uygulamaya dökmem.	Gruplar arası	4.555	3	1.518	.950	.417
	Gruplar içi	334.075	209	1.598		
	Toplam	338.629	212			
GTSM derslerinde öğrendiklerimin kendime olan güvenimi artırdığına inanıyorum.	Gruplar arası	8.722	3	2.907	3.036	.030*
	Gruplar içi	200.105	209	.957		
	Toplam	208.826	212			
GTSM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum.	Gruplar arası	9.543	3	3.181	3.180	.025*
	Gruplar içi	209.030	209	1.000		
	Toplam	218.573	212			
GTSM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	Gruplar arası	11.639	3	3.880	3.194	.025*
	Gruplar içi	253.826	209	1.214		
	Toplam	265.465	212			
GTSM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabilirim.	Gruplar arası	4.450	3	1.483	1.582	.195
	Gruplar içi	196.029	209	.938		
	Toplam	200.479	212			
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabilirim.	Gruplar arası	14.897	3	4.966	4.969	.002*
	Gruplar içi	208.877	209	.999		
	Toplam	223.775	212			
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabilirim.	Gruplar arası	9.750	3	3.250	2.522	.059
	Gruplar içi	269.301	209	1.289		
	Toplam	279.052	212			
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabilirim.	Gruplar arası	8.764	3	2.921	2.076	.104
	Gruplar içi	294.146	209	1.407		
	Toplam	302.911	212			
GTSM ile ilgili yeni bir eser gördüğümde kolayca icra edebilirim.	Gruplar arası	7.507	3	2.502	2.426	.067
	Gruplar içi	215.573	209	1.031		
	Toplam	223.080	212			
GTSM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam.	Gruplar arası	6.608	3	2.203	1.691	.170
	Gruplar içi	272.303	209	1.303		
	Toplam	278.911	212			
GTSM dersleri ile ilgili eserleri sesimle seslendirmede sorun yaşamam.	Gruplar arası	1.816	3	.605	.449	.718
	Gruplar içi	281.911	209	1.349		
	Toplam	283.728	212			
GTSM derslerinde arkadaşlarım kadar iyi olmadığımı düşünüyorum.	Gruplar arası	1.627	3	.542	.288	.834
	Gruplar içi	393.031	209	1.881		
	Toplam	394.657	212			
GTSM derslerine çok çalışsam bile başarılı olamayacağımı inancındayım.	Gruplar arası	13.162	3	4.387	2.236	.085
	Gruplar içi	410.059	209	1.962		
	Toplam	423.221	212			

Tablo 15 incelendiğinde, farklı üniversitelerden öğrencilerin GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algısı puanları arasındaki farkı belirlemek için öz-yeterlik algısı maddeleri bazında yapılan varyans analizi sonucunda farklı üniversitelerden öğrencilerin GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algısı puanları ortalamaları arasında *madde 3* ($F_{0.05=3-209}=3.036$, $p=0.030<0.05$), *madde 4* ($F_{0.05=3-209}=3.180$, $p=0.025<0.05$), *madde 5* ($F_{0.05=3-209}=3.194$, $p=0.025<0.05$), *madde 7* ($F_{0.05=3-209}=4.969$, $p=0.002<0.05$) maddelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılığın hangi üniversitelerden kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda farklılık gösteren maddeler Tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16: Üniversitelere Göre GTSM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Farklılıkları Bonferroni Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

GTSM	Üniversite	$\bar{x}$	Üniversite	$\bar{x}$	Ortalama	ss	p
------	------------	-----------	------------	-----------	----------	----	---

Madde	(a)	(b)	Farkı (a-b)
GTSM derslerinde öğrendiklerimin kendime olan güvenimi artırdığına inanıyorum.	Atatürk Üniversitesi	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.80769
		Cumhuriyet Üniversitesi	4.23913
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Erciyes Üniversitesi	4.04762
		Atatürk Üniversitesi	4.31507
	Cumhuriyet Üniversitesi	Cumhuriyet Üniversitesi	4.23913
		Erciyes Üniversitesi	4.04762
		Atatürk Üniversitesi	4.31507
	Erciyes Üniversitesi	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.80769
		Erciyes Üniversitesi	4.04762
		Atatürk Üniversitesi	4.31507
		Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.80769
		Cumhuriyet Üniversitesi	4.23913
GTSM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum.	Atatürk Üniversitesi	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.94231
		Cumhuriyet Üniversitesi	4.02174
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Erciyes Üniversitesi	4.14286
		Atatürk Üniversitesi	4.45205
	Cumhuriyet Üniversitesi	Atatürk Üniversitesi	4.02174
		Erciyes Üniversitesi	4.14286
		Atatürk Üniversitesi	4.45205
	Erciyes Üniversitesi	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.94231
		Erciyes Üniversitesi	4.14286
		Atatürk Üniversitesi	4.45205
		Cumhuriyet Üniversitesi	4.02174
	GTSM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	Atatürk Üniversitesi	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
		Cumhuriyet Üniversitesi	3.56522
Hacı Bektaş Veli Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	3.28571
		Atatürk Üniversitesi	3.89041
Cumhuriyet Üniversitesi		Cumhuriyet Üniversitesi	3.56522
		Erciyes Üniversitesi	3.28571
		Atatürk Üniversitesi	3.89041
Erciyes Üniversitesi		Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.44231
		Erciyes Üniversitesi	3.28571
		Atatürk Üniversitesi	3.89041
		Cumhuriyet Üniversitesi	3.56522
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabilirim.		Atatürk Üniversitesi	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
		Cumhuriyet Üniversitesi	3.78261
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Erciyes Üniversitesi	3.92857
		Atatürk Üniversitesi	4.15068
	Cumhuriyet Üniversitesi	Cumhuriyet Üniversitesi	3.78261
		Erciyes Üniversitesi	3.92857
		Atatürk Üniversitesi	4.15068
	Erciyes Üniversitesi	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.46154
		Erciyes Üniversitesi	3.92857
		Atatürk Üniversitesi	4.15068
		Cumhuriyet Üniversitesi	3.78261

Tablo 16 incelendiğinde, yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda farklılığın, öz-yeterlik algısı maddelerinden “GTSM derslerinde öğrendiklerimin kendime olan güvenimi artırdığına inanıyorum” (*madde 3*) maddesinde Atatürk Üniversitesi ($\bar{x}=4.31507$) ile Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’nden ($\bar{x}=3.80769$) (Ortalama Farkı=0.507376, $p=0.028<0.05$); “GTSM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum” (*madde 4*) maddesinde Atatürk Üniversitesi ($\bar{x}=4.45205$) ile Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’nden ($\bar{x}=3.94231$) (OF=0.509747, $p=0.033<0.05$); “GTSM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum” (*madde 5*) maddesinde Atatürk Üniversitesi ($\bar{x}=3.89041$) ile Erciyes Üniversitesi’nden ($\bar{x}=3.28571$) (OF=0.604697, $p=0.030<0.05$); “GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabilirim” (*madde 7*) maddesinde Atatürk Üniversitesi ($\bar{x}=4.15068$) ile Hacı Bektaş Veli Üniversitesi’nden ($\bar{x}=3.46154$) (OF=0.689146, $p=0.001<0.05$) kaynaklandığı bulunmuştur. Bu sonuçlara göre farklılık gösteren tüm maddelerde (*madde 3, madde 4, madde 5 ve madde 7*) Atatürk Üniversitesi’nin en yüksek öz-yeterlik algısına sahip olduğu; Cumhuriyet Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi’nin Atatürk Üniversitesi’ne yakın bir öz-yeterlik algısına sahip olduğu; Hacı Bektaş Veli Üniversite’sinin farklılık gösteren maddelerin çoğunda en düşük öz-yeterlik algısı puanı ile başlıca farkı yaratan üniversite olduğu ve diğer öz-yeterlik maddelerinde üniversiteler arasında farklılık olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin GTHM ve GTSM öz-yeterlik algısı maddelerinin ortalama puanlarının farklılığına yönelik olarak yapılan varyans analizi sonuçları Tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17: Üniversitelere Göre GTHM ve GTSM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Ortalama Puan Farklılıkları

GTM Öz-yeterlik Algısı Ortalama	Kaynak (Üniversite)	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	p
GTHM Öz-yeterlik Algısı Ortalama	Gruplar arası	8.692	3	2.897	6.863	.000*
	Gruplar içi	88.232	209	.422		
	Toplam	89.228	212			
GTSM Öz-yeterlik Algısı Ortalama	Gruplar arası	4.669	3	1.556	4.219	.006*
	Gruplar içi	77.095	209	.369		
	Toplam	82.492	212			

Tablo 17 incelendiğinde, farklı üniversitelerden öğrencilerin GTHM ve GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algısı puanları arasındaki farkı belirlemek için öz-yeterlik algısı maddeleri ortalama puanları bazında yapılan varyans analizi sonucunda farklı üniversitelerden öğrencilerin GTHM ve GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algısı ortalama puanları arasında hem GTHM ($F_{0.05=3-209}=6.863$, $p=0.000<0.05$), hem de GTSM ($F_{0.05=3-209}=4.219$, $p=0.006<0.05$) puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılığın hangi üniversiteler arasında olduğunu bir başka deyişle farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda farklılık gösteren üniversiteler Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18: Üniversitelere Göre GTHM ve GTSM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Ortalama Puanı Farklılıkları Bonferroni Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları

GTM Öz-yeterlik	Üniversite (a)	$\bar{x}$	Üniversite (b)	$\bar{x}$	Ortalama Farkı (a-b)	ss	p
GTHM Öz-yeterlik Ortalama	Atatürk Üniversitesi	4.02544	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.50000	.525440*	.117905	.000*
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.71118	.314260	.122313	.065
			Erciyes Üniversitesi	3.78061	.244828	.125835	.318
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.50000	Atatürk Üniversitesi	4.02544	-.525440*	.117905	.000*
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.71118	-.211180	.131514	.659
			Erciyes Üniversitesi	3.78061	-.280612	.134796	.231
	Cumhuriyet Üniversitesi	3.71118	Atatürk Üniversitesi	4.02544	-.314260	.122313	.065
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.50000	.211180	.131514	.659
			Erciyes Üniversitesi	3.78061	-.069432	.138668	1.000
	Erciyes Üniversitesi	3.78061	Atatürk Üniversitesi	4.02544	-.244828	.125835	.318
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.50000	.280612	.134796	.231
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.71118	.069432	.138668	1.000
GTSM Öz-yeterlik Ortalama	Atatürk Üniversitesi	3.90117		3.53022	.370954*	.110213	.005*
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.64130	.259870	.114333	.144
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.65986	.241310	.117626	.249
	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.53022	Erciyes Üniversitesi	3.90117	-.370954*	.110213	.005*
			Atatürk Üniversitesi	3.64130	-.111085	.122934	1.000
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.65986	-.129644	.126002	1.000
	Cumhuriyet Üniversitesi	3.64130	Atatürk Üniversitesi	3.90117	-.259870	.114333	.144
			Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.53022	.111085	.122934	1.000
			Erciyes Üniversitesi	3.65986	-.018560	.129621	1.000
	Erciyes Üniversitesi	3.65986	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	3.90117	-.241310	.117626	.249
			Cumhuriyet Üniversitesi	3.53022	.129644	.126002	1.000
			Atatürk Üniversitesi	3.64130	.018560	.129621	1.000

Tablo 18 incelendiğinde, yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda hem GTHM, hem de GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algısı ortalama puanlarının farklılaştığı (Atatürk Üniversitesi (GTHM $\bar{x}=4.02544$) ile Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (GTHM $\bar{x}=3.00000$), (Ortalama Farkı=0.525440, $p=0.000<0.05$) ve Atatürk Üniversitesi (GTSM $\bar{x}=3.90117$) ile Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (GTSM $\bar{x}=3.53022$), (OF=0.370954, $p=0.005<0.05$) görülmektedir. Bu sonuçlara göre; üniversite bazında hem GTHM, hem de

GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algısı ortalama puanlarının genelinde Hacı Bektaş Veli Üniversite'sinin başlıca farkı yaratan üniversite olduğu; farkın özellikle Atatürk Üniversitesi ve Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nden kaynaklandığı; Erciyes Üniversitesi ve Cumhuriyet Üniversitesi'nin öz-yeterlik algısı puanı ortalamalarında Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'ne göre istatistiksel bir farklılık görünmese de, ortalama puanlara bakıldığında bu iki üniversitesinin puanlarının da Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nden farklılık gösterdiği; genel öz-yeterlik algısı puanlarında Atatürk Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi ve Cumhuriyet Üniversitesi'nin GTHM ve GTSM derslerine karşı birbirine yakın bir öz-yeterlik algısına sahip oldukları ve GTHM derslerindeki öz-yeterlik algısının GTSM derslerindeki öz-yeterlik algısından daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 19: Cinsiyetlere Göre GTHM-GTSM Derslerine Yönelik Öz-yeterlik Algıları

Cinsiyet	N	%	GTHM Öz-yeterlik Ortalama	GTSM Öz-yeterlik Ortalama
Erkek	110	51.6	3.855	3.809
Kız	103	48.4	3.702	3.598
Toplam	213	100.0		

Tablo 19'da, GTHM ve GTSM Öz-yeterlik Algısı Ölçeği maddelerinin ortalama puanları incelendiğinde, erkeklerin GTHM Öz-yeterlik Algısı Ortalama puanının 3.855 ve GTSM Öz-yeterlik Algısı Ortalama puanının 3.809 olduğu; kızların GTHM Öz-yeterlik Algısı Ortalama puanının 3.702 ve GTSM Öz-yeterlik Algısı Ortalama puanının 3.598 olduğu görülmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda, öğrencilerin genelinde GTHM ve GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu, ancak sıralama yapıldığında GTHM ve GTSM derslerine yönelik en yüksek öz-yeterlik algısının erkeklerin olduğu (GTHM=3.855 ve GTSM=3.809), en düşük öz-yeterlik algısı puanının ise kızların olduğu (GTHM=3.702 ve GTSM=3.598), ayrıca GTHM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının GTSM'ye yönelik öz-yeterlik algılarından daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 20: Cinsiyetlere Göre GTHM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Farklılıklarına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

GTHM Öz-yeterlik Algısı Maddeleri	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
GTHM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabilirim.	Erkek	110	113.73	12510.50	4924.50	.078
	Kız	103	99.81	10280.50		
GTHM derslerinde öğrendiklerimi uygulamaya dökmem.	Erkek	110	107.29	11801.50	5633.50	.942
	Kız	103	106.69	10989.50		
GTHM derslerinde öğrendiklerimin kendime olan güvenimi artırdığına inanıyorum.	Erkek	110	111.38	12251.50	5183.50	.243
	Kız	103	102.33	10539.50		
GTHM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum.	Erkek	110	109.27	12019.50	5415.50	.550
	Kız	103	104.58	10771.50		
GTHM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	Erkek	110	110.10	12111.00	5324.00	.430
	Kız	103	103.69	10680.00		
GTHM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabilirim.	Erkek	110	105.78	11635.50	5530.50	.749
	Kız	103	108.31	11155.50		
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabilirim.	Erkek	110	110.44	12148.00	5287.00	.376
	Kız	103	103.33	10643.00		
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabilirim.	Erkek	110	117.52	12927.50	4507.50	.007*
	Kız	103	95.76	9863.50		
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabilirim.	Erkek	110	118.50	13035.50	4399.50	.003*
	Kız	103	94.71	9755.50		
GTHM ile ilgili yeni bir eser gördüğümde kolayca icra edebilirim.	Erkek	110	108.76	11964.00	5471.00	.652
	Kız	103	105.12	10827.00		
GTHM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam.	Erkek	110	115.70	12727.50	4707.50	.027*
	Kız	103	97.70	10063.50		
GTHM dersleri ile ilgili eserleri sesimle seslendirmede sorun yaşamam.	Erkek	110	109.46	12041.00	5394.00	.529
	Kız	103	104.37	10750.00		
GTHM derslerinde arkadaşlarım kadar iyi olmadığımı düşünüyorum.	Erkek	110	105.38	11591.50	5486.50	.673
	Kız	103	108.73	11199.50		
GTHM derslerine çok çalışsam bile başarılı olamayacağım inancındayım.	Erkek	110	112.25	12347.00	5088.00	.142
	Kız	103	101.40	10444.00		

Tablo 20'de, 110 kişiden oluşan erkek ve 103 kişiden oluşan kız gruplarının öz-yeterlik algısı farklılıklarına bakıldığında "GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabilirim" (madde 8) [U=4507.50, p=0.007<0.05], "GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabilirim" (madde 9) [U=4399.50, p=0.003<0.05] ve "GTHM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam" (madde 11) [U=4707.50, p=0.027<0.05] maddelerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu, diğer öz-yeterlik algısı maddelerinde anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir. Sıra numaraları ortalamaları (SO) ve sıra numaraları toplamları (ST) incelendiğinde, "GTHM derslerinde

dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabilirim” (*madde 8*) maddesinde erkek öğrencilerin öz-yeterlik algısı puanlarının sıralama puanları ortalamasının SO=117.52 ve sıralama puanları toplamının ST=12927.50 ve kız öğrencilerin sıralama puanları ortalamasının SO=95.76 ve sıralama puanları toplamının ST=9863.50 olduğu; “GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabilirim” (*madde 9*) maddesinde erkek öğrencilerin öz-yeterlik algısı puanlarının sıralama puanları ortalamasının SO=118.50 ve sıralama puanları toplamının ST=13035.50 ve kız öğrencilerin sıralama puanları ortalamasının SO=94.71 ve sıralama puanları toplamının ST=9755.50 olduğu ve “GTHM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam” (*madde 11*) maddesinde erkek öğrencilerin öz-yeterlik algısı puanlarının sıralama puanları ortalamasının SO=115.70 ve sıralama puanları toplamının ST=12727.50 ve kız öğrencilerin sıralama puanları ortalamasının SO=97.70 ve sıralama puanları toplamının ST=10063.50 olduğu görülmektedir. Bunun da erkek öğrencilerin SO ve ST değerlerinin kız öğrencilerden yüksek olduğu, bunun da erkek öğrencilerin öz-yeterlik algılarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu anlamına geldiği söylenebilir. Başka bir anlatımla öz-yeterlik algısı ölçeğindeki olumlu maddelerden “GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabilirim” (*madde 8*), “GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabilirim” (*madde 9*) ve “GTHM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam” (*madde 11*) maddelerinde erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha yüksek bir öz-yeterlik algısına sahiptirler. Erkek öğrencilerin GTHM derslerinde dinledikleri eserlerin makamlarını ve seyirlerini rahatlıkla anlamada ve bu derslerle ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede kendilerine güvenlerinin tam olduğu ve bu öz-yeterlik algılarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 21: Cinsiyetlere Göre GTSM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Farklılıklarına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

GTSM Öz-yeterlik Algısı Maddeleri	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
GTSM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabilirim.	Erkek	110	118.35	13018.00	4417.00	.003*
	Kız	103	94.88	9773.00		
GTSM derslerinde öğrendiklerimi uygulamaya dökmem.	Erkek	110	112.13	12334.50	5100.50	.194
	Kız	103	101.52	10456.50		
GTSM derslerinde öğrendiklerimin kendime olan güvenimi artırdığına inanıyorum.	Erkek	110	111.39	12252.50	5182.50	.250
	Kız	103	102.32	10538.50		
GTSM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum.	Erkek	110	108.38	11922.00	5513.00	.714
	Kız	103	105.52	10869.00		
GTSM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	Erkek	110	113.69	12506.00	4929.00	.089
	Kız	103	99.85	10285.00		
GTSM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabilirim.	Erkek	110	107.89	11867.50	5567.50	.817
	Kız	103	106.05	10923.50		
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabilirim.	Erkek	110	113.99	12538.50	4896.50	.072
	Kız	103	99.54	10252.50		
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabilirim.	Erkek	110	118.41	13025.00	4410.00	.004*
	Kız	103	94.82	9766.00		
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabilirim.	Erkek	110	120.52	13257.00	4178.00	.001*
	Kız	103	92.56	9534.00		
GTSM ile ilgili yeni bir eser gördüğümde kolayca icra edebilirim.	Erkek	110	109.26	12018.50	5416.50	.564
	Kız	103	104.59	10772.50		
GTSM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam.	Erkek	110	117.60	12936.50	4498.50	.007*
	Kız	103	95.67	9854.50		
GTSM dersleri ile ilgili eserleri sesimle seslendirmede sorun yaşamam.	Erkek	110	108.03	11883.50	5551.50	.792
	Kız	103	105.90	10907.50		
GTSM derslerinde arkadaşlarım kadar iyi olmadığımı düşünüyorum.	Erkek	110	108.01	11881.50	5553.50	.797
	Kız	103	105.92	10909.50		
GTSM derslerine çok çalışsam bile başarılı olamayacağım inancındayım.	Erkek	110	110.09	12109.50	5325.50	.418
	Kız	103	103.70	10681.50		

Tablo 21’de, 110 kişiden oluşan erkek ve 103 kişiden oluşan kız gruplarının öz-yeterlik algısı farklılıklarına bakıldığında “GTSM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabilirim” (*madde 1*) [$U=4417.00$, $p=0.003<0.05$], “GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabilirim” (*madde 8*) [$U=4410.00$, $p=0.004<0.05$], “GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabilirim” (*madde 9*) [$U=4178.00$, $p<0.001=0.05$], “GTSM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam” (*madde 11*) [$U=4498.50$, $p=0.007<0.05$] maddelerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu diğer öz-yeterlik algısı maddelerinde anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir.

Sıra numaraları ortalamaları (SO) ve sıra numaraları toplamları (ST) incelendiğinde, “GTSM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabilirim” (*madde 1*) maddesinde erkek öğrencilerin öz-yeterlik algısı puanlarının sıralama puanları ortalamasının SO=118.35 ve sıralama puanları toplamının ST=13018.00 ve kız öğrencilerin sıralama puanları ortalamasının SO=94.88 ve sıralama puanları

toplamının ST=9773.00 olduğu; “GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabilirim” (*madde 8*) maddesinde erkek öğrencilerin öz-yeterlik algısı puanlarının sıralama puanları ortalamasının SO=118.41 ve sıralama puanları toplamının ST=13025.00 ve kız öğrencilerin sıralama puanları ortalamasının SO=94.82 ve sıralama puanları toplamının ST=9766.00 olduğu; “GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabilirim” (*madde 9*) maddesinde erkek öğrencilerin öz-yeterlik algısı puanlarının sıralama puanları ortalamasının SO=120.52 ve sıralama puanları toplamının ST=13257.00 ve kız öğrencilerin sıralama puanları ortalamasının SO=92.56 ve sıralama puanları toplamının ST=9534.00 olduğu ve “GTSM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam” (*madde 11*) maddesinde erkek öğrencilerin öz-yeterlik algısı puanlarının sıralama puanları ortalamasının SO=117.60 ve sıralama puanları toplamının ST=12936.50 ve kız öğrencilerin sıralama puanları ortalamasının SO=95.67 ve sıralama puanları toplamının ST=9854.50 olduğu görülmektedir. Bunun anlamının erkek öğrencilerin SO ve ST değerlerinin kız öğrencilerden yüksek olduğu, bunun da erkek öğrencilerin öz-yeterlik algılarının kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu anlamına geldiği söylenebilir. Başka bir anlatımla öz-yeterlik algısı ölçeğindeki olumlu maddelerden “GTSM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabilirim” (*madde 1*), “GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabilirim” (*madde 8*), “GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabilirim” (*madde 9*) ve “GTSM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam” (*madde 11*) maddelerinde erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha yüksek bir öz-yeterlik algısına sahiptirler. Erkek öğrencilerin GTSM dersleri ile ilgili kuramsal soruları cevaplamada, dinledikleri eserlerin makamlarını ve seyirlerini yapmada ve ders ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede kendilerine olan güvenlerinin tam olduğu ve bu durumun kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin GTHM ve GTSM öz-yeterlik algısı maddelerinin ortalama puanlarının farklılığına yönelik olarak yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22: Cinsiyetlere Göre GTHM ve GTSM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Ortalama Puanı Farklılıklarına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

GTM Öz-yeterlik	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
GTHM Öz-yeterlik Ortalama	Erkek	110	114.04	12544.50	4890.50	.085
	Kız	103	99.48	10246.50		
GTSM Öz-yeterlik Ortalama	Erkek	110	116.47	12811.50	4623.50	.020*
	Kız	103	96.89	9979.50		

Tablo 22’de, 110 kişiden oluşan erkek ve 103 kişiden oluşan kız gruplarının öz-yeterlik algısı ortalama puanları bazında öz-yeterlik algısı farklılıklarına bakıldığında GTHM Öz-yeterlik Ortalama [$U=4890.50$, $p=0.085>0.05$] ve GTSM Öz-yeterlik Ortalama [$U=4623.50$, $p=0.020<0.05$] puanları arasında sadece GTSM Öz-yeterlik’te istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Sıra numaraları ortalamaları (SO) ve sıra numaraları toplamları (ST) incelendiğinde, erkek öğrencilerin GTHM Öz-yeterlik Ortalama puanlarının sıralama puanları ortalamasının SO=114.04 ve sıralama puanları toplamının ST=12544.50 ve kız öğrencilerin GTHM Öz-yeterlik Ortalama puanlarının sıralama puanları ortalamasının SO=99.48 ve sıralama puanları toplamının ST=10246.50 olduğu ve erkek öğrencilerin GTSM Öz-yeterlik Ortalama puanlarının sıralama puanları ortalamasının SO=116.47 ve sıralama puanları toplamının ST=12811.50 ve kız öğrencilerin GTSM Öz-yeterlik Ortalama puanlarının sıralama puanları ortalamasının SO=96.89 ve sıralama puanları toplamının ST=9979.50 olduğu görülmektedir. Bunun anlamının erkek ve kız öğrencilerin GTSM Öz-yeterlik Ortalama puanlarının SO ve ST değerlerinin birbirinden farklılık gösterdiği, bunun da erkek öğrencilerin GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının genel anlamda kız öğrencilere göre yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 23: Sınıf Seviyesine Göre GTHM-GTSM Derslerine Yönelik Öz-yeterlik Algıları

Sınıf	N	%	GTHM Öz-yeterlik Ortalama	GTSM Öz-yeterlik Ortalama
3	99	46.5	3.801	3.757
4	114	53.5	3.764	3.664
Toplam	213	100.0		

Tablo 23’de GTHM ve GTSM öz-yeterlik algısı ölçeği maddelerinin ortalama puanları incelendiğinde, 3. sınıfların GTHM öz-yeterlik algısı ortalama puanının 3.801 ve GTSM öz-yeterlik algısı ortalama puanının 3.757 olduğu; 4. sınıfların GTHM öz-yeterlik algısı ortalama puanının 3.764 ve GTSM öz-yeterlik algısı ortalama puanının 3.664 olduğu görülmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda, öğrencilerin genelinde GTHM ve GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu, ancak sıralama yapıldığında GTHM ve GTSM derslerine yönelik en

yüksek öz-yeterlik algısının 3. sınıflarda olduğu (GTHM=3.801 ve GTSM=3.757). 4. sınıflarda ise öz-yeterlik algısı puanının daha düşük olduğu (GTHM=3.764 ve GTSM=3.664), ayrıca GTHM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının GTSM'ye yönelik öz-yeterlik algılarından daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 24: Sınıf Seviyesine Göre GTHM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Farklılıklarına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

GTHM Öz-yeterlik Algısı Maddeleri	Sınıf	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
GTHM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabilirim.	3	99	102.11	10108.50	5158.50	.247
GTHM derslerinde öğrendiklerimi uygulamaya dökmem.	4	114	111.25	12682.50	5307.00	.438
GTHM derslerinde öğrendiklerimin kendime olan güvenimi artırdığına inanıyorum.	3	99	103.61	10257.00	5307.00	.438
GTHM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum.	4	114	109.95	12534.00	5393.50	.545
GTHM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	4	114	109.52	10842.50	5393.50	.545
GTHM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabiliyorum.	3	99	104.81	11948.50	5488.50	.710
GTHM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	4	114	108.56	10747.50	5488.50	.710
GTHM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabiliyorum.	4	114	105.64	12043.50	5189.50	.293
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	3	99	111.58	11046.50	5189.50	.293
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	4	114	103.02	11744.50	5103.00	.198
GTHM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabiliyorum.	3	99	112.45	11133.00	5103.00	.198
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	4	114	102.26	11658.00	5566.00	.856
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	3	99	107.78	10670.00	5566.00	.856
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	4	114	106.32	12121.00	5402.00	575
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	3	99	104.57	10352.00	5402.00	575
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	4	114	109.11	12439.00	5424.00	.613
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	3	99	109.21	10812.00	5424.00	.613
GTHM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	4	114	105.08	11979.00	5196.00	.298
GTHM ile ilgili yeni bir eser gördüğümde kolayca icra edebilirim.	3	99	111.52	11040.00	5196.00	.298
GTHM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam.	4	114	103.08	11751.00	5349.50	.498
GTHM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam.	3	99	109.96	10886.50	5349.50	.498
GTHM dersleri ile ilgili eserleri sesimle seslendirmede sorun yaşamam.	4	114	104.43	11904.50	5128.50	.231
GTHM dersleri ile ilgili eserleri sesimle seslendirmede sorun yaşamam.	3	99	112.20	11107.50	5128.50	.231
GTHM derslerinde arkadaşlarım kadar iyi olmadığını düşünüyorum.	4	114	102.49	11683.50	5520.00	.771
GTHM derslerinde arkadaşlarım kadar iyi olmadığını düşünüyorum.	3	99	105.76	10470.00	5520.00	.771
GTHM derslerine çok çalışsam bile başarılı olamayacağım inancındayım.	4	114	108.08	12321.00	5552.50	.817
GTHM derslerine çok çalışsam bile başarılı olamayacağım inancındayım.	3	99	106.09	10502.50	5552.50	.817
GTHM derslerine çok çalışsam bile başarılı olamayacağım inancındayım.	4	114	107.79	12288.50		

Tablo 24'de, 99 kişiden oluşan 3. sınıf ve 114 kişiden oluşan 4. sınıfların öz-yeterlik algısı farklılıklarına bakıldığında maddelerin tümündeki p değerlerinin 0.05'ten büyük olduğu ve istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Sıra numaraları ortalamaları (SO) ve sıra numaraları toplamları (ST) incelendiğinde, tüm maddelerde sınıf düzeylerinde birbirine yakın değerler aldığı görülmektedir. Bunun anlamının sınıf düzeyinde SO ve ST değerlerinin birbirine denk olduğu ve 3. sınıf ve 4. sınıfların öz-yeterlik algılarının birbirine eşit olduğu anlamına geldiği söylenebilir.

Tablo 25: Sınıf Seviyesine Göre GTSM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Farklılıklarına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

GTSM Öz-yeterlik Algısı Maddeleri	Sınıf	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
GTSM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabilirim.	3	99	107.07	10600.00	5636.00	.987
GTSM derslerinde öğrendiklerimi uygulamaya dökmem.	4	114	106.94	12191.00	5101.00	.211
GTSM derslerinde öğrendiklerimin kendime olan güvenimi artırdığına inanıyorum.	3	99	101.53	10051.00	5101.00	.211
GTSM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum.	4	114	111.75	12740.00	5460.50	.663
GTSM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	3	99	108.84	10775.50	5460.50	.663
GTSM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	4	114	105.40	12015.50	4763.50	.034*
GTSM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	3	99	115.88	11472.50	4763.50	.034*
GTSM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	4	114	99.29	11318.50	5432.50	.626
GTSM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabiliyorum.	3	99	109.13	10803.50	5432.50	.626
GTSM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabiliyorum.	4	114	105.15	11987.50	4707.00	.026*
GTSM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabiliyorum.	3	99	116.45	11529.00	4707.00	.026*
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	4	114	98.79	11262.00	5641.00	.996
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	3	99	106.98	10591.00	5641.00	.996
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	4	114	107.02	12200.00	5486.50	.719
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	3	99	108.58	10749.50	5486.50	.719
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	4	114	105.63	12041.50	5346.00	.495
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	3	99	110.00	10890.00	5346.00	.495
GTSM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabiliyorum.	4	114	104.39	11901.00	4928.50	.097
GTSM ile ilgili yeni bir eser gördüğümde kolayca icra edebilirim.	3	99	114.22	11307.50	4928.50	.097
GTSM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam.	4	114	100.73	11483.50	5269.50	.390
GTSM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam.	3	99	110.77	10966.50	5269.50	.390
GTSM dersleri ile ilgili eserleri sesimle seslendirmede sorun yaşamam.	4	114	103.72	11824.50	5075.50	.187
GTSM dersleri ile ilgili eserleri sesimle seslendirmede sorun yaşamam.	3	99	112.73	11160.50	5075.50	.187
GTSM derslerinde arkadaşlarım kadar iyi olmadığını düşünüyorum.	4	114	102.02	11630.50	5417.00	.602
GTSM derslerinde arkadaşlarım kadar iyi olmadığını düşünüyorum.	3	99	109.28	10819.00	5417.00	.602
GTSM derslerine çok çalışsam bile başarılı olamayacağım inancındayım.	4	114	105.02	11972.00	5520.50	.770
GTSM derslerine çok çalışsam bile başarılı olamayacağım inancındayım.	3	99	108.24	10715.50	5520.50	.770
GTSM derslerine çok çalışsam bile başarılı olamayacağım inancındayım.	4	114	105.93	12075.50		

Tablo 25'te, 99 kişiden oluşan 3. sınıf ve 114 kişiden oluşan 4. sınıfların öz-yeterlik algısı farklılıklarına bakıldığında sadece "GTSM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum" (*madde 4*) [$U=4763.50$, $p=0.034<0.05$] ve "GTSM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabilirim" (*madde 6*) [$U=4707.00$, $p=0.026<0.05$] maddelerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olduğu, diğer öz-yeterlik algısı maddelerinde anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir. Sıra numaraları ortalamaları (SO) ve sıra numaraları toplamları (ST) incelendiğinde, "GTSM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum" (*madde 4*) maddesinde 3. sınıfların öz-yeterlik algısı puanlarının sıralama puanları ortalamasının $SO=115.88$ ve sıralama puanları toplamının $ST=11472.50$ ve 4. sınıfların sıralama puanları ortalamasının $SO=99.29$ ve sıralama puanları toplamının $ST=11318.50$ olduğu ve "GTSM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabilirim" (*madde 6*) maddesinde 3. sınıfların öz-yeterlik algısı puanlarının sıralama puanları ortalamasının $SO=116.45$ ve sıralama puanları toplamının $ST=11529.00$ ve 4. sınıfların sıralama puanları ortalamasının $SO=98.79$ ve sıralama puanları toplamının $ST=11262.00$ olduğu görülmektedir. Bu sonucun farklılık gösteren bu iki maddede 3. sınıfların SO ve ST değerlerinin 4. sınıflarınkinden yüksek olduğu, bunun da 3. sınıfların öz-yeterlik algılarının 4. sınıflara göre daha yüksek olduğu anlamına geldiği söylenebilir. Başka bir anlatımla öz-yeterlik algısı ölçeğindeki olumlu maddelerden "GTSM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum" (*madde 4*) ve "GTSM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabilirim" (*madde 6*) maddelerinde 3. sınıf öğrencilerinin GTSM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olabileceklerine ve bu derslerde verilen eserlerin solfejlerini yapabileceklerine olan güvenlerinin tam olduğu ve bu güvenin 4. sınıflarınkinden daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin GTHM ve GTSM öz-yeterlik algısı maddelerinin ortalama puanlarının farklılığına yönelik olarak yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 26'da gösterilmiştir.

Tablo 26: Sınıf Seviyesine Göre GTHM ve GTSM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Ortalama Puanı Farklılıklarına Yönelik Mann-Whitney U Testi Sonuçları

GTM Öz-yeterlik	Sınıf	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
GTHM Öz-yeterlik Ortalama	3	99	107.49	10641.50	5594.50	.914
	4	114	106.57	12149.50		
GTSM Öz-yeterlik Ortalama	3	99	111.09	10998.00	5238.00	.366
	4	114	103.45	11793.00		

Tablo 26'da, 99 kişiden oluşan 3. sınıf ve 114 kişiden oluşan 4. sınıf gruplarının öz-yeterlik algısı ortalama puanları bazında öz-yeterlik algısı farklılıklarına bakıldığında GTHM Öz-yeterlik Ortalama [$U=5594.50$, $p=0.914>0.05$] ve GTSM Öz-yeterlik ortalama [$U=5238.00$, $p=0.366>0.05$] puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Sıra numaraları ortalamaları (SO) ve sıra numaraları toplamları (ST) incelendiğinde, hem GTHM Öz-yeterlik Ortalama hem de GTSM Öz-yeterlik ortalama puanlarının sınıf düzeylerinde birbirine yakın değerler aldığı görülmektedir. Bunun anlamının sınıf düzeyinde SO ve ST değerlerinin birbirine denk olduğu ve 3. sınıf ve 4. sınıfların öz-yeterlik algılarının birbirine eşit olduğu anlamına geldiği söylenebilir.

4.3. Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgular

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin GTHM ve GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algı düzeyleri arasındaki anlam farklılığı incelenmiştir.

Tablo 27: GTHM ve GTSM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Farklılıklarına Yönelik Betimsel İstatistik Sonuçları

GTM Öz-yeterlik Algısı Maddeleri	GTHM-GTSM	N	$\bar{x}$	ss	Min.	Max.
GTM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabilirim.	GTHM	213	3.60563	.963664	1.000	5.000
	GTSM	213	3.48826	.998160	1.000	5.000
GTM derslerinde öğrendiklerimi uygulamaya dökmem.	GTHM	213	3.65258	1.217582	1.000	5.000
	GTSM	213	3.55399	1.263846	1.000	5.000
GTM derslerinde öğrendiklerimin kendime olan güvenimi artırdığına inanıyorum.	GTHM	213	4.21596	.995428	1.000	5.000
	GTSM	213	4.12207	.992487	1.000	5.000
GTM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum.	GTHM	213	4.11737	1.004860	1.000	5.000
	GTSM	213	4.17371	1.015383	1.000	5.000
GTM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	GTHM	213	3.67136	1.138924	1.000	5.000
	GTSM	213	3.59155	1.119014	1.000	5.000
GTM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabilirim.	GTHM	213	3.89671	.989873	1.000	5.000
	GTSM	213	3.91549	.972448	1.000	5.000
GTM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabilirim.	GTHM	213	3.86385	1.075130	1.000	5.000
	GTSM	213	3.85915	1.027395	1.000	5.000
GTM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabilirim.	GTHM	213	3.56808	1.082151	1.000	5.000
	GTSM	213	3.46948	1.147293	1.000	5.000
GTM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabilirim.	GTHM	213	3.52113	1.147505	1.000	5.000
	GTSM	213	3.46009	1.195334	1.000	5.000

GTM ile ilgili yeni bir eser gördüğümde kolayca icra edebilirim.	GTHM	213	3.59155	1.084768	1.000	5.000
	GTSM	213	3.60094	1.025799	1.000	5.000
GTM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam.	GTHM	213	3.52113	1.135106	1.000	5.000
	GTSM	213	3.46009	1.147003	1.000	5.000
GTM dersleri ile ilgili eserleri sesimle seslendirmede sorun yaşamam.	GTHM	213	3.77465	1.179989	1.000	5.000
	GTSM	213	3.76995	1.156866	1.000	5.000
GTM derslerinde arkadaşlarım kadar iyi olmadığımı düşünüyorum.	GTHM	213	3.86385	1.279467	1.000	5.000
	GTSM	213	3.61033	1.364401	1.000	5.000
GTM derslerine çok çalışsam bile başarılı olamayacağım inancındayım.	GTHM	213	4.07042	1.373509	1.000	5.000
	GTSM	213	3.82160	1.412913	1.000	5.000

Tablo 28: GTHM ve GTSM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Farklılıklarına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

GTM Öz-yeterlik Algısı Maddeleri	Sıralar	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
GTM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabilirim.	Negatif Sıra	44	38.02	1673.00	-2.089	.037*
	Pozitif Sıra	28	34.11	955.00		
	Eşit Sıra	141				
GTM derslerinde öğrendiklerimi uygulamaya dökmem.	Negatif Sıra	37	28.93	1070.50	-1.171	.242
	Pozitif Sıra	23	33.02	759.50		
	Eşit Sıra	153				
GTM derslerinde öğrendiklerimin kendime olan güvenimi artırdığına inanıyorum.	Negatif Sıra	37	31.68	1172.00	-1.688	.091
	Pozitif Sıra	24	29.96	719.00		
	Eşit Sıra	152				
GTM dersleri ile ilgili etkinliklerde başarılı olacağıma inanıyorum.	Negatif Sıra	30	35.65	1069.50	-.856	.392
	Pozitif Sıra	39	34.50	1345.50		
	Eşit Sıra	144				
GTM dersleri ile ilgili konularda kendimi yeterli buluyorum.	Negatif Sıra	40	33.98	1359.00	-1.437	.151
	Pozitif Sıra	27	34.04	919.00		
	Eşit Sıra	146				
GTM derslerinde verilen eserlerin solfejini kolaylıkla yapabilirim.	Negatif Sıra	24	32.17	772.00	-.221	.825
	Pozitif Sıra	32	25.75	824.00		
	Eşit Sıra	157				
GTM derslerinde dinlediğim eserlerin usullerini vurabilirim.	Negatif Sıra	31	28.82	893.50	-.165	.869
	Pozitif Sıra	29	32.29	936.50		
	Eşit Sıra	153				
GTM derslerinde dinlediğim eserlerin makamlarını rahatlıkla anlayabilirim.	Negatif Sıra	36	35.31	1271.00	-1.608	.108
	Pozitif Sıra	28	28.89	809.00		
	Eşit Sıra	149				
GTM derslerinde dinlediğim eserlerin seyirlerini rahatlıkla yapabilirim.	Negatif Sıra	39	33.04	1288.50	-1.238	.216
	Pozitif Sıra	27	34.17	922.50		
	Eşit Sıra	147				
GTM ile ilgili yeni bir eser gördüğümde kolayca icra edebilirim.	Negatif Sıra	36	34.18	1230.50	-.144	.885
	Pozitif Sıra	33	35.89	1184.50		
	Eşit Sıra	144				
GTM dersleri ile ilgili eserleri çalgıyla seslendirmede sorun yaşamam.	Negatif Sıra	42	38.50	1617.00	-1.050	.294
	Pozitif Sıra	33	37.36	1233.00		
	Eşit Sıra	138				
GTM dersleri ile ilgili eserleri sesimle seslendirmede sorun yaşamam.	Negatif Sıra	30	31.20	936.00	-.159	.873
	Pozitif Sıra	30	29.80	894.00		
	Eşit Sıra	153				
GTM derslerinde arkadaşlarım kadar iyi olmadığımı düşünüyorum.	Negatif Sıra	46	39.41	1813.00	-3.150	.002*
	Pozitif Sıra	25	29.72	743.00		
	Eşit Sıra	142				
GTM derslerine çok çalışsam bile başarılı olamayacağım inancındayım.	Negatif Sıra	48	35.71	1714.00	-2.799	.005*
	Pozitif Sıra	22	35.05	771.00		
	Eşit Sıra	143				

Tablo 27 ve 28'de görüldüğü gibi farklılık gösteren "GTM dersleri ile ilgili kuramsal bilgilere dayanan soruları rahatlıkla cevaplayabilirim" (*madde 1*) (GTHM $\bar{x}$ =3.60563 ve GTSM $\bar{x}$ =3.48826), "GTM derslerinde arkadaşlarım kadar iyi olmadığımı düşünüyorum" (*madde 13*) (GTHM $\bar{x}$ =3.86385 ve GTSM $\bar{x}$ =3.61033) ve "GTM derslerine çok çalışsam bile başarılı olamayacağım inancındayım" (*madde 14*) (GTHM $\bar{x}$ =4.07042 ve GTSM $\bar{x}$ =3.82160) maddelerinde öğrencilerin GTSM öz-yeterlik algısı ortalamaları GTHM öz-yeterlik algısı ortalamalarına göre düşüktür. Puanlar GTHM ve GTSM'de minimum 1 maksimum 5 aralığında dağılım göstermektedir.

213 kişiden oluşan öğrenci grubunun farklılık gösteren *madde 1*, *madde 13*, *madde 14*'deki Negatif Sıralar (NS), Pozitif Sıralar (PS) ve Eşit Sıralar (ES) sonuçlarına göre (*madde 1* NS=44, *madde 1* PS=28, *madde 1* ES=141; *madde 13* NS=46, *madde 13* PS=25, *madde 13* ES=142 ve *madde 14* NS=48, *madde 14* PS=22, *madde 14* ES=143) negatif sıralara (GTHM puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (GTSM puanı yüksek

olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (GTHM ve GTSM puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında GTHM puanı yüksek olan öğrenci sayısının GTSM puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. GTHM ve GTSM Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (GTHM *madde 1* SO=38.02 ve GTSM *madde 1* SO=34.11. GTHM *madde 1* ST=1673.00 ve GTSM *madde 1* ST=955.00; GTHM *madde 13* SO=39.41 ve GTSM *madde 13* SO=29.72. GTHM *madde 13* ST=1813.00 ve GTSM *madde 13* ST=743.00 ve GTHM *madde 14* SO=35.71 ve GTSM *madde 14* SO=35.05, GTHM *madde 14* ST=1714.00 ve GTSM *madde 14* ST=771.00) GTSM'ye göre GTHM lehine farklılık olduğu söylenebilir.

Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise öğrencilerin GTHM ve GTSM öz-yeterlik algıları arasında GTSM'ye göre GTHM lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($[Z_{madde 1} = -2.089, p = 0.037 < 0.05]$; $[Z_{madde 13} = -3.150, p = 0.002 < 0.05]$ ve $[Z_{madde 14} = -2.799, p = 0.005 < 0.05]$). Başka bir anlatımla, öz-yeterlik algısı ölçeğinde farklılık gösteren olumsuz maddelerden *madde 13* ve *madde 14*'de öğrenciler GTSM derslerine göre GTHM derslerinde daha düşük bir öz-yeterlik algısı sergilemişlerdir. Farklılık gösteren olumlu maddelerden *madde 1*'de ise GTSM derslerine göre GTHM derslerinde daha yüksek bir öz-yeterlik algısı sergilemişlerdir. Yani öğrenciler GTHM derslerinde arkadaşları kadar iyi olmadıklarını ve başarılı olamayacaklarını" GTSM derslerine nazaran daha çok düşünmektedirler. Kuramsal bilgilere dayalı soruları cevaplamada ise GTSM'ye nazaran GTHM'de daha başarılı olduklarını düşünmektedirler.

Tablo 29: GTHM ve GTSM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Ortalama Puanları Farklılığına Yönelik Betimsel İstatistik Sonuçları

GTM Öz-yeterlik Algısı	N	$\bar{x}$	ss	Min.	Max.
GTHM Öz-yeterlik Algısı Ortalama	213	3.78102	.676157	1.429	5.000
GTSM Öz-yeterlik Algısı Ortalama	213	3.70691	.621030	1.929	4.958

Tablo 30: GTHM ve GTSM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Ortalama Puanları Farklılığına Yönelik Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

GTM Öz-yeterlik Algısı	Sıralar	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	Z	p
GTHM-GTSM Öz-yeterlik Algısı Ortalama	Negatif Sıra	92	77.57	7136.00	-2.602	.009*
	Pozitif Sıra	59	73.56	4340.00		
	Eşit Sıra	62				

Tablo 29 ve Tablo 30'da görüldüğü gibi öğrencilerin GTSM Öz-yeterlik Algısı ortalamaları ($\bar{x}=3.70691$) GTHM Öz-yeterlik Algısı ortalamalarına göre ($\bar{x}=3.78102$) düşüktür. Puanlar GTHM'de minimum 1.429 maksimum 5 aralığında ve GTSM'de minimum 1.929 maksimum 4.958 aralığında dağılım göstermektedir.

213 kişiden oluşan öğrenci grubunun GTHM ve GTSM öz-yeterlik algısı ortalamalarının Negatif Sıralar (NS), Pozitif Sıralar (PS) ve Eşit Sıralar (ES) sonuçlarına göre NS=92, PS=59 ve ES= 62 şeklindedir. Negatif sıralara (GTHM puanı yüksek olan öğrenci sayısı), pozitif sıralara (GTSM puanı yüksek olan öğrenci sayısı) ve eşit sıralara (GTHM ve GTSM puanı eşit olan öğrenci sayısı) bakıldığında GTHM puanı yüksek olan öğrenci sayısının GTSM puanı yüksek olan öğrenci sayısına göre daha fazla olduğu görülmektedir. GTHM ve GTSM öz-yeterlik algısı ortalama puanlarının Sıra Ortalamaları (SO) ve Sıra Toplamları (ST) incelendiğinde (GTHM Öz-yeterlik Algısı Ortalama SO=77.57. GTHM Öz-yeterlik Algısı Ortalama ST=7136.00 ve GTSM Öz-yeterlik Algısı Ortalama SO=73.56, GTSM Öz-yeterlik Algısı Ortalama ST=4340.00) GTSM'ye göre GTHM lehine farklılık olduğu söylenebilir. Yapılan Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonucuna bakıldığında ise öğrencilerin GTHM ve GTSM öz-yeterlik algısı ortalama puanları arasında GTSM'ye göre GTHM öz-yeterlik algıları lehine istatistiksel açıdan anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($[Z = -2.602, p = 0.009 < 0.05]$). Başka bir anlatımla, öz-yeterlik algısı ölçeğinin genelinde öğrenciler GTSM derslerine göre GTHM derslerinde daha yüksek bir öz-yeterlik algısı sergilemişlerdir.

4.4. Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin bulgular

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin GTHM ve GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algıları arasındaki anlam farklılığı incelenmiştir.

Tablo 31. GTHM ve GTSM Dersleri Öz-yeterlik Algısı Ortalama Puanları İlişkisine Yönelik Pearson Korelasyon Testi Sonuçları

	N	r	p
GTHM-GTSM Öz-yeterlik Algısı Ortalama Puanları İlişkisi	213	.737*	.000*

Tablo 31'de öğrencilerin GTHM ve GTSM öz-yeterlik algısı ortalama puanları ilişkisi incelendiğinde, 213 kişiden oluşan öğrenci grubunun r değerinin $r=0.737$ olduğu; öğrencilerin GTHM derslerine karşı öz-yeterlik algıları ile GTSM derslerine karşı öz-yeterlik algıları arasında yüksek düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. GTHM ve GTSM öz-yeterlik algısı ortalama puanları ilişkisine yönelik, Pearson korelasyon testi sonuçlarının p değerleri incelendiğinde, **0.01** anlamlılık düzeyine göre anlamlı bir fark

olduğu görülmektedir [$p_{GTHM \text{ Öz-yeterlik}} - p_{GTSM \text{ Öz-yeterlik}} = 0.000 < 0.01$]. Başka bir anlatımla, öğrencilerin GTHM derslerine karşı öz-yeterlik algıları arttıkça GTSM derslerine karşı öz-yeterlik algıları da artmakta veya GTHM derslerine karşı öz-yeterlik algıları azaldıkça GTSM derslerine karşı öz-yeterlik algıları da azalmaktadır.

5. Sonuç ve Öneriler

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin, GTM derslerine yönelik, öz-yeterlik algılarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin, GTM derslerine yönelik öz-yeterlik algıları düzeyleri üniversite değişkenine göre incelendiğinde; öğrencilerin GTM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının genel olarak yüksek düzeyde olduğu, en yüksek öz-yeterlik algısının Atatürk Üniversitesi'nde olduğu, en düşük öz-yeterlik algısının ise Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'ne ait olduğu, ayrıca öğrencilerin GTHM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin, GTM derslerine yönelik öz-yeterlik algıları cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde; öğrencilerin GTM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının genel olarak yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Erkek öğrencilerin hem GTHM hemde GTSM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının kız öğrencilerden daha olumlu olmasına karşın, cinsiyet değişkenine göre aralarındaki farkın istatistiksel olarak bir anlam ifade etmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin, GTM derslerine yönelik öz-yeterlik algıları sınıf değişkenine göre incelendiğinde; öğrencilerin GTM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının genel olarak yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. 3. sınıf öğrencilerin GTM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarının 4. sınıf öğrencilerinin öz-yeterlik algılarından daha olumlu olmasına karşın, sınıf değişkenine göre aralarındaki farkın istatistiksel olarak bir anlam ifade etmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin GTHM derslerine yönelik öz-yeterlik algı düzeylerinin GTSM derslerine göre daha yüksek olduğu, GTHM ve GTSM arasındaki öz-yeterlik algı düzeyi farkının istatistiksel olarak GTHM lehine anlamlı şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin GTHM derslerine karşı öz-yeterlik algıları ile GTSM derslerine karşı öz-yeterlik algıları arasında yüksek düzeyde anlamlı bir ilişkinin olduğu, öğrencilerin GTHM ve GTSM derslerine karşı olan öz-yeterlik algılarının paralellik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler şu şekildedir:

- Öğrencilerin GTM'ye yönelik öz-yeterliklerini dört yıl boyunca izleyip değerlendiren ve onlara dönütler veren farklı araştırmalar yapılması önerilmektedir.
- Bu çalışmaya benzer araştırmaların, çalışma grubu genişletilerek diğer mesleki müzik eğitimi (Konservatuvarlar, Eğitim Fakülteleri vb.) kurumlarında da uygulanmasının faydalı olabileceği düşünülmektedir.
- Müzik eğitimi alan öğrencilerin GTM derslerine yönelik öz-yeterlik algılarını etkileyen diğer etmenlerin de araştırılması önerilebilir.
- Derslere ilişkin öz-yeterliklerin, öğrencilerin dersteki başarılarını etkileyebileceği görüşünden hareketle müzik eğitimcilerinin öğrencilerin öz-yeterliklerini dikkate alarak bir eğitim-öğretim ortamı oluşturmaları önerilebilir.
- Araştırmacılar tarafından, bu tür ölçeklerin (öz-yeterlik, motivasyon, tutum, performans vb.) diğer dersler için de uygulanmasının eğitime katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Afacan, Ş. (2010). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin müzik dersine yönelik öz yeterlilik algı ve tutumlarının değerlendirilmesi (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 278057)
- Akbulut, E. (2006). Müzik öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin öz-yeterlik inançları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 24-33.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2004). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. (3. baskı). İstanbul: Sakarya Kitabevi.
- Anttila, M. (2007). Challenges for music studies in class teacher education in Finland. *Kürybos Erdoes*, Nr. 7, 8-14. https://www.ceeol.com/search/article_detail?id=127041 adresinden edinilmiştir.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K. E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (Geliştirilmiş 2. baskı), Ankara: Pegem A Akademi Yayınları.
- Çelenk, K., & Şen, Y. (2016). Müzik öğretmenliği programı için " geleneksel Türk müziği derslerine ilişkin öz-yeterlik algısı ölçeği" geliştirme çalışması. *İdil Dergisi*. 6(28), 131-150. doi: 10.7816/ idil-05-28-09
- Korkmaz, İ. (2009). Sosyal Öğrenme Kuramı. B. Yeşilyaprak (Editör). *Eğitim psikolojisi, gelişim-öğrenme-öğretim*, (5. baskı), Ankara:

Pegem A Yayıncılık, 217-242.

McCormick, J., & McPherson, G. (2003). The role of self-efficacy in a musical performance examination: an exploratory structural equation analysis. *Psychology of Music*, 31(1), 37-51.

McPherson, G., & McCormick, J. (2006). Self-efficacy and music performance. *Psychology of Music*, 34 (3), 322-336.

https://www.researchgate.net/publication/260437553_McPherson_G_E_McCormick_J_2006_Self_efficacy_and_music_performance_sychology_of_Music_34_322-336 adresinden edinilmiştir.

Milli, M. S. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının genel öz-yeterlik ve müzik yeteneğine yönelik öz-yeterlik algılarının incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science*. 11(41), 417-431. doi: 10.9761/JASSS3176

Nielsen, S. G. (2004). Strategies and self-efficacy beliefs in instrumental and vocal individual practice: a study of students in higher music education. *Psychology of Music*, 32(4), 418-431.

Özdamar, K. (1999). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. (2. baskı), Eskişehir: Kaan Kitabevi.

Özevin Tokinan, B. (2008). *Yaratıcı dans etkinliklerinin motivasyon, özgüven, öz yeterlilik ve dans performansı üzerindeki etkileri*. Doktora tezi, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 220319)

Özmenteş, S., & Özmenteş, G. (2008). Çalgı eğitiminde müzik yeteneğine ilişkin öz-yeterlik ve kişisel özellikler arasındaki ilişkiler. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 24, 92-100.

Ritchie, L., & Williamon, A. (2007). Self-efficacy as a predictor of musical performance quality. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 6(4), 334-340. doi: 10.1037/a0029619. <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.453.5264&rep=rep1&type=pdf> adresinden edinilmiştir.

Senemoğlu, N. (2007). *Gelişim ve öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. (1. baskı), Ankara: Gönül Yayıncılık.

Şen, Y., & Çelenk, K. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının geleneksel Türk müziği derslerine ilişkin öz-yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *İdil Dergisi*. 6(39), 3355-3387. doi: 10.7816/idil-06-39-21

Tunç, T., & Bulut, F. (2016). Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretimine yönelik özyeterlik inançlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi (Journal of Research in Education and Teaching)*, 5(3), 308-314.

http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/31.turgay_tunc.pdf adresinden edinilmiştir.

Yağcı, U., & Aksoy, V. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının akademik öz-yeterlikleriyle öğretmenlik öz-yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Mart 2015, 33, 89-104. http://dergipark.gov.tr/download/article_file/181508 adresinden edinilmiştir.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (5. baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.